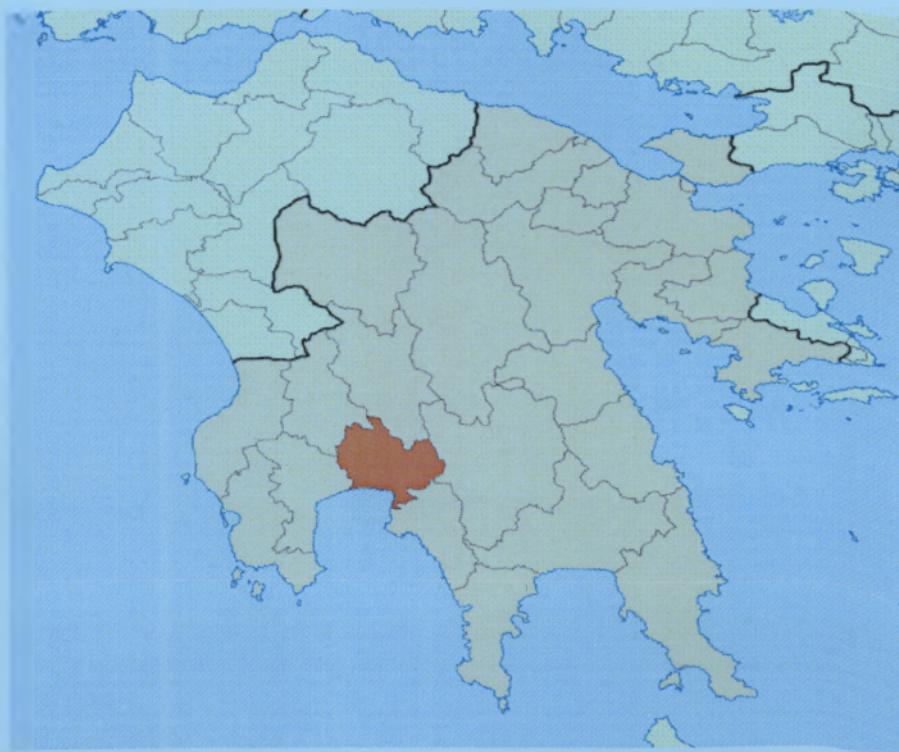

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ.
ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ ΔΗΜΟΤΕΣ- Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ
ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Σπουδάστρια: Γλονού Στυλιανή ΑΜ: 2003203

Επιβλέπων Καθηγητής: Νικολακόπουλος Γρηγόριος

Ευχαριστίες

Οφείλω να ευχαριστήσω θερμά τον Επιβλέποντα Καθηγητή μου κ. Νικολακόπουλο Γρηγόριο για την υποστήριξη και τις χρήσιμες συμβουλές και παρατηρήσεις καθ' όλη την διάρκεια εκπόνησης της παρούσας εργασίας.

Ακόμη θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τους υπαλλήλους του Δήμου Καλαμάτας για την πολύτιμη βοήθεια που μου προσέφεραν στην συγκέντρωση των στοιχείων καθώς και όλους τους Δημότες για την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου.

Τέλος ένα μεγάλο ευχαριστώ χρωστάω τους γονείς μου για την συμπαράστασή τους σε όλα τα χρόνια των σπουδών μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία στοχεύει στην αξιολόγηση της νέας διοικητικής μεταρρύθμισης «Καλλικράτης» μέσα από τις απόψεις των δημοτών και συγκεκριμένα των Δημοτών του Δήμου Καλαμάτας. Στην εργασία αυτή πραγματοποιήθηκε έρευνα η οποία περιλαμβάνει ερωτηματολόγιο και απευθύνθηκε σε εξήντα δημότες του Δήμου Καλαμάτας. Από την έρευνα αυτή έγινε εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων, συγκεκριμένα οι ερωτηθέντες είναι ιδιαίτερα δυσαρεστημένοι από την ποσότητα και την επάρκεια των δημοτικών υπηρεσιών, επίσης οι δημότες δεν είναι ιδιαίτερα αισιόδοξοι στο ότι ο «Καλλικράτης» θα λύσει τα προβλήματα που είχαν παρουσιαστεί κατά την εφαρμογή του «Καποδίστρια». Τέλος το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο Δήμος και θα πρέπει άμεσα να επιλυθεί είναι η διαχείριση των απορριμμάτων.

Στην εισαγωγή της εργασίας γίνεται μια σύντομη αναδρομή στην ιστορία της τοπικής αυτοδιοίκησης, περιγράφονται συνοπτικά οι δυο τελευταίες αυτοδιοικητικές μεταρρυθμίσεις του «Καποδίστρια» και του «Καλλικράτη» και δίνονται στοιχεία για την μεθοδολογία της έρευνας. Στο πρώτο κεφάλαιο παραθέτονται στοιχεία που αφορούν τον νεοσύστατο Δήμο Καλαμάτας σε ότι αφορά την πληθυσμιακή του εξέλιξη, τα γεωφυσικά και οικονομικά χαρακτηριστικά του. Στο δεύτερο κεφάλαιο παραθέτονται τα αποτελέσματα της έρευνας που πραγματοποιήθηκε με την συμμετοχή των δημοτών του Δήμου Καλαμάτας. Τέλος ακολουθούν τα συμπεράσματα και οι βιβλιογραφικές πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για την άντληση των στοιχείων.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

Διοικητική Μεταρρύθμιση, Καποδίστριας, Καλλικράτης, έρευνα δημοτών, Δήμος Καλαμάτας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	iii
Κατάλογος πινάκων	v
Κατάλογος Εικόνων	v
Κατάλογος γραφημάτων	vi
Εισαγωγή	1
• Ιστορία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης	1
• Η Διοικητική Μεταρρύθμιση «Καποδίστριας»	2
• Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης».....	3
• Μεθοδολογία της Έρευνας	6
• Πηγές Αντίληψης Πληροφοριών	7
• Προβλήματα Κατά την Διεξαγωγή της Έρευνας	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο Ο Δήμος Καλαμάτας	9
1.1 Διοικητική Ιστορία του Δήμου Καλαμάτας	9
1.2 Πληθυσμιακά Χαρακτηριστικά του Δήμου Καλαμάτας	11
1.3 Γεωμορφολογικά Στοιχεία του Δήμου Καλαμάτας.....	12
1.3 Απασχόληση- Ανεργία του Δήμου Καλαμάτας	14
1.4 Παραγωγικοί Τομείς του Δήμου Καλαμάτας	16
1.4 Υποδομές Δήμου Καλαμάτας	18

1.4.1 Μεταφορές.....	18
1.4.2 Υγεία.....	18
1.4.3 Παιδεία.....	19
1.4.4 Πολιτιστικές – Αθλητικές Υποδομές.....	19
1.4.5 Υπηρεσίες.....	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο Αποτελέσματα Έρευνας Δημοτών	22
Συμπεράσματα.....	61
Βιβλιογραφία	64
Παράρτημα	65

Κατάλογος πινάκων

<i>Πίνακας 1: Πληθυσμιακή Απογραφή Δήμου Καλαμάτας (1689 έως 2001) ανά Δημοτική Ενότητα..</i>	<i>11</i>
<i>Πίνακας 2: Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός ανά Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Καλαμάτας κατά την απογραφή του 1991 και 2001.....</i>	<i>15</i>
<i>Πίνακας 3: Απασχολούμενος Πληθυσμός Δήμου Καλαμάτας ανά Τομέα Δραστηριότητας.....</i>	<i>16</i>

Κατάλογος Εικόνων

<i>Εικόνα 1: Διοικητική διαίρεση νομού Μεσσηνίας.....</i>	<i>3</i>
<i>Εικόνα 2: Αποκεντρωμένες Διοικήσεις στην Ελλάδα.....</i>	<i>5</i>
<i>Εικόνα 3: Διοικητική διαίρεση νομού Μεσσηνίας.....</i>	<i>6</i>
<i>Εικόνα 4: (α) Μέγαρο χορού Καλαμάτας (β) Γήπεδο Μεσσηνιακού.....</i>	<i>20</i>
<i>Εικόνα 5: Δημαρχείο Καλαμάτας.....</i>	<i>21</i>

Κατάλογος γραφημάτων

Διάγραμμα 1-1: Γραφική απεικόνιση της πληθυσμιακής εξέλιξης του Δήμου Καλαμάτας.....	11
Διάγραμμα 1-2: Γραφική απεικόνιση της κατανομής των χρήσεων γής του Δήμου Καλαμάτας.....	13
Διάγραμμα 1-3: Γραφική απεικόνιση της κατανομής των χρήσεων γής του Δήμου Καλαμάτας.....	16
Διάγραμμα 1-4: Γραφική απεικόνιση της κατανομής των γεωργικών εκμεταλλεύσεων & της κτηνοτροφίας του Δήμου Καλαμάτας.....	17
Διάγραμμα 2-1: Τόπος Κατοικίας Δημοτών.....	23
Διάγραμμα 2-2: Φύλο Δημοτών.....	24
Διάγραμμα 2-3: Ηλικιακή Ομάδα Δημοτών.....	25
Διάγραμμα 2-4: Επίπεδο Εκπαίδευσης Δημοτών Καλαμάτας.....	26
Διάγραμμα 2-5: Τομέας Απασχόλησης Δημοτών.....	27
Διάγραμμα 2-6: Συμμετοχή Δημοτών σε Τοπικά Συλλογικά Σχήματα.....	28
Διάγραμμα 2-7: Τοπικά συλλογικά σχήματα.....	29
Διάγραμμα 2-8: Συμμετοχή Δημοτών στις Αυτοδιοικητικές Εκλογές.....	30
Διάγραμμα 2-9: Κριτήρια Ψήφου.....	31
Διάγραμμα 2-10: Λόγοι άρνησης συμμετοχής στις εκλογές.....	32
Διάγραμμα 2-11: Προβλήματα του Προγράμματος «Καποδίστριας & δυνατότητα βελτίωσης με «Καλλικράτη».....	34
Διάγραμμα 2-12: Μέτρα συμμετοχής του δημότη στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.....	35
Διάγραμμα 2-13: Αξιολόγηση της συνένωσης που εφαρμόστηκε στο Δήμο Καλαμάτας.....	36
Διάγραμμα 2-14: Προβλήματα στην Λειτουργία του Δήμου με την προηγούμενη Δημοτική Αρχή.....	37
Διάγραμμα 2-15: Αξιολόγηση Υπηρεσιών του Δήμου πριν την εφαρμογή του «Καλλικράτη».....	39
Διάγραμμα 2-16: Αξιολόγηση Υπηρεσιών μετά την Εφαρμογή του «Καλλικράτη».....	41
Διάγραμμα 2-17: Αξιολόγηση Υπηρεσιών του Δήμου έως σήμερα.....	42
Διάγραμμα 2-18 Κρίσιμα Ζητήματα του Δήμου κατά Προτεραιότητα.....	43
Διάγραμμα 2-19: Διαχείριση Απορριμμάτων κατά προτεραιότητα από 1 έως 4.....	44
Διάγραμμα 2-20: Διαχείριση Υδάτινων Πόρων κατά προτεραιότητα από 1 έως 4.....	46
Διάγραμμα 2-21: Μέτρα Βελτίωσης της Επισκεψιμότητας.....	47
Διάγραμμα 2-22: Τομείς Αξιοποίησης Εθελοντικών Οργανώσεων.....	48
Διάγραμμα 2-23: Αξιολόγηση Εθελοντικών Υπηρεσιών στο Δήμο.....	49
Διάγραμμα 2-24: Συνεργασία Δήμου με Ιδιωτικό Τομέα.....	50
Διάγραμμα 2-25: Υπηρεσίες που θα μπορούσαν να παραχωρηθούν σε Ιδιώτες.....	51
Διάγραμμα 2-26: Αξιολόγηση της εκλεγμένης δημοτικής αρχής.....	52
Διάγραμμα 2-27: Αξιολόγηση της εκλεγμένης αντιπολίτευσης.....	53
Διάγραμμα 2-28: Ενημέρωση Δημοτών.....	54
Διάγραμμα 2-29: Τρόπος Έκφρασης Απόψεων Ερωτώμενου.....	55

<i>Διάγραμμα 2-30: Συμπεριφορά Δημοτών ως προς την Ανακύκλωση .....</i>	<i>56</i>
<i>Διάγραμμα 2-31: Διάθεση Ερωτώμενων για Προσφορά Εθελοντικών Υπηρεσιών .....</i>	<i>57</i>
<i>Διάγραμμα 2-32: Διάθεση Δημοτών για Κάλυψη του Κόστους των Υπηρεσιών .....</i>	<i>58</i>
<i>Διάγραμμα 2-33: Τρόποι Κάλυψης Κόστους των Δημοτικών Υπηρεσιών.....</i>	<i>59</i>
<i>Διάγραμμα 2-34: Βασικά Ζητήματα Αντιμετώπισης στο Δήμο Καλαμάτας.....</i>	<i>60</i>

Εισαγωγή

Αντικείμενο της εργασίας αποτελεί το νέο σύστημα διοίκησης των τοπικών υποθέσεων, από τον πρώτο και δεύτερο βαθμό τοπική αυτοδιοίκησης.

Σκοπός της έρευνας που πραγματοποιήθηκε ήταν να καταγραφούν οι απόψεις των δημοτών για την εφαρμογή της νέας διοικητικής μεταρρύθμισης στο Δήμο Καλαμάτας, τόσο από την πλευρά του νέου συστήματος ως θεσμού, όσο και από την πλευρά της αποτελεσματικής εφαρμογής τους στο Δήμο.

📌 *Ιστορία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης*

Πατέρας της αυτοδιοίκησης είναι ο Κλεισθένης ο οποίος χώρισε την αθηναϊκή πολιτεία σε 100 Δήμους. Κάθε Δήμος είχε τη δική του διοικητική περιφέρεια, τη δική του ονομασία και τα δικά του διοικητικά όργανα, άμεσα εκλεγμένα από τους δημότες. Ο Κλεισθένης προχώρησε ακόμα ένα βήμα, έφτιαξε τις Τριττύες που ήταν αντίστοιχες της Νομαρχίας¹.

Το πρώτο ουσιαστικό θεσμικό πλαίσιο για την τοπική αυτοδιοίκηση μετά την επανάσταση του 1821 και την σύσταση του Ελληνικού Κράτους αποτέλεσε ο νόμος 12 της 30ης Απριλίου 1822 της Α΄ Εθνικής Συνέλευσης της Επιδαύρου *«περί οργανισμού των παραστατών»*. Η Α΄ Εθνοσυνέλευση κατήγησε τις κοινότητες και διαίρεσε την χώρα σε επαρχίες και κάθε επαρχία σε αντεπαρχίες.

Ακολούθησε το Βασιλικό Διάταγμα *«Περί συστάσεως των Δήμων»* της 27ης Δεκεμβρίου 1833 με το οποίο η χώρα χωρίστηκε σε νομούς και σε επαρχίες. Επίσης, καταργήθηκαν οι κοινότητες και δημιουργήθηκαν περίπου 457 Δήμοι². Το 1912 όμως ο Ελευθέριος Βενιζέλος, με τον Νόμο ANZ 4057/1912, καταργεί τους Δήμους και

---

¹ Ιατρού Στ., Κουδούνη Αμ., Νικολακοπούλου Μ., Χασομέρη Στ.,(2005), *Δομή και λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης*, ΤΕΕ, Αθήνα

² Ανδρονόπουλος Β., Μαθιουδάκης Μιν., (1988), *«Νεοελληνική διοικητική ιστορία»*, εκδόσεις ιδίων, Αθήνα

δημιουργεί περίπου 6.000 κοινότητες επειδή ήθελε να εξαρθρώσει τα φέουδα των κομματαρχών, που επί δεκαετίες ασκούσαν έλεγχο τους Δήμους³.

Οι δύο ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις στο διοικητικό σύστημα της χώρας είναι η «*Διοικητική μεταρρύθμιση του Καποδίστρια*», με το νόμο 2539/97 και η «*Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης*» με τον Ν. 3852/2010.

✚ *Η Διοικητική Μεταρρύθμιση «Καποδίστριας»*

Το Πρόγραμμα «Καποδίστριας» (Νόμος 2539/1997) δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 244/τ.Α'/1997. Το τοπική αυτοδιοίκηση χωριζόταν σε δύο βαθμούς. Στον πρώτο βαθμό αυτοδιοίκησης περιλαμβάνονται οι Δήμοι, είχαμε τις εξής αλλαγές⁴:

- ✓ Συνένωση δήμων και κοινοτήτων, από 457 δήμους και 5.318 κοινότητες πριν τον «Καποδίστρια» με την εφαρμογή του είχαμε 900 δήμους και 133 κοινότητες.
- ✓ Όσες πόλεις έχουν πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων ή είναι πρωτεύουσες νομών ανεξαρτήτως πληθυσμού αποτελούν τους Δήμους.
- ✓ Κάθε αυτοτελής συνοικισμός που έχει πληθυσμό τουλάχιστον 1.500 κατοίκους και οικονομική ικανότητα μπορεί να αποτελέσει Κοινότητα.
- ✓ Επικεφαλείς των Δήμων και των Κοινοτήτων είναι οι Δήμαρχοι, οι Κοινοτάρχες και τα Δημοτικά και Κοινοτικά Συμβούλια που εκλέγονται κάθε 4 χρόνια με άμεση και καθολική ψηφοφορία.

Στο δεύτερο βαθμό αυτοδιοίκησης που είναι οι Νομαρχίες δεν έγινε καμία αλλαγή. Ο Νομάρχης και το νομαρχιακό συμβούλιο εκλέγονται άμεσα από το λαό κάθε τέσσερα χρόνια. Η β' βαθμού αυτοδιοίκηση ασκεί γνωμοδοτικές και εκτελεστικές αρμοδιότητες της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.

³ Ιατρού Στ., Κουδούνη Αμ., Νικολακοπούλου Μ., Χασομέρη Στ.,(2005), Δομή και λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ΤΕΕ, Αθήνα

⁴ Ν. 2539/4-12-97 (ΦΕΚ-244 Α') : Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Με το πρόγραμμα «Καποδίστριας», η διοικητική διαίρεση του Νομού Μεσσηνίας περιλαμβάνει 29 Δήμους και 2 Κοινότητες.

Πηγή: <http://el.wikipedia.org/>

Εικόνα 1: Διοικητική διαίρεση νομού Μεσσηνίας (πρόγραμμα Καποδίστριας)

⚡ *Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «Καλλικράτης»*

Το σχέδιο «Καλλικράτης», αποτελεί από το 2011 την νέα αρχιτεκτονική της τοπικής αυτοδιοίκησης. Εξακολουθούμε να έχουμε δύο βαθμούς αυτοδιοίκησης αλλά τον πρώτο βαθμό τον αποτελούν οι **Δήμοι** και τον δεύτερο βαθμό οι **Περιφέρειες**. Στη πλήρη μορφή του τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2011⁵.

Οι Δήμοι που δημιουργήθηκαν μετά την εφαρμογή του σχεδίου «Καλλικράτης» περιορίστηκαν από τους 900 δήμους και τις 133 κοινότητες σε 325 Καλλικρατικούς Δήμους. Οι αρμοδιότητες των δήμων διευρύνονται καθώς

⁵ Ν. 3852/2010, «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», ΦΕΚ 87, τεύχος Α, Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα

αναλαμβάνουν πολεοδομικές αρμοδιότητες, υπηρεσίες πρόνοια, αρμοδιότητες στον τομέα της Υγείας, στον τομέα της Παιδείας αλλά και στους τομείς του Εμπορίου, της Τοπικής Ανάπτυξης και των Μεταφορών⁶.

Σε ότι αφορά την Τοπική Αυτοδιοίκηση δευτέρου βαθμού καταργούνται οι Νομαρχίες και αντικαθίστανται από τις Περιφέρειες. Έτσι δημιουργήθηκαν 13 δευτεροβάθμιοι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης. Η κάθε Περιφέρεια αποτελεί μία αυτοτελή ενιαία διοικητική μονάδα αποκέντρωσης της Κρατικής Διοίκησης με αρμοδιότητες σχεδιασμού, προγραμματισμού, συντονισμού και εφαρμογής των πολιτικών για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της γεωγραφικής της περιοχής⁷.

Οι δεκατρείς Περιφέρειες που δημιουργήθηκαν είναι οι εξής:

1. Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με έδρα την Κομοτηνή
2. Κεντρικής Μακεδονίας με έδρα τη Θεσσαλονίκη
3. Δυτικής Μακεδονίας με έδρα την Κοζάνη
4. Ηπείρου με έδρα τα Ιωάννινα
5. Θεσσαλίας με έδρα τη Λάρισα
6. Ιονίων Νήσων με έδρα την Κέρκυρα
7. Δυτικής Ελλάδας με έδρα την Πάτρα
8. Στερεάς Ελλάδας με έδρα τη Λαμία
9. Αττικής με έδρα την Αθήνα
10. Πελοποννήσου με έδρα την Τρίπολη
11. Βορείου Αιγαίου με έδρα τη Μυτιλήνη
12. Νοτίου Αιγαίου με έδρα την Ερμούπολη
13. Κρήτης με έδρα το Ηράκλειο

---

⁶ Πρόγραμμα «Καλλικράτης» (2010), Έκθεση αξιολόγησης συνεπειών ρυθμίσεων για την Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, Υπουργείο Εσωτερικών

⁷ Πρόγραμμα «Καλλικράτης» (2010), Έκθεση αξιολόγησης συνεπειών ρυθμίσεων για την Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, Υπουργείο Εσωτερικών

Σε ότι αφορά τις αρμοδιότητες των Περιφερειών αυτές περιλαμβάνουν αρμοδιότητες που αφορούν τον Προγραμματισμό-Ανάπτυξης, την Γεωργία – Κτηνοτροφία – Αλιεία, τους Φυσικούς Πόρους – Ενέργειας – Βιομηχανίας, της Απασχόληση – Εμπορίου – Τουρισμού, των Μεταφορών – Επικοινωνιών, των Έργων-Χωροταξίας- Περιβάλλοντος, της Υγείας, της Παιδείας - Πολιτισμού – Αθλητισμού και της Πολιτικής Προστασίας και Διοικητικής Μέριμνας⁸.

Επίσης με το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» δημιουργήθηκαν επτά Αποκεντρωμένες Διοικήσεις. Ο επικεφαλής τους πού είναι ο Γενικός Γραμματέας διορίζεται απ' την κυβέρνηση. Οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις ανέλαβαν τις αρμοδιότητες των παλαιών περιφερειών.

Πηγή: <http://el.wikipedia.org/wiki/>

Εικόνα 2: Αποκεντρωμένες Διοικήσεις στην Ελλάδα

Πέρα από τις διοικητικές αλλαγές ο «Καλλικράτης» έφερε και αλλαγές στο εκλογικό σύστημα όπως η άρση του ηλικιακού καλύματος του 21^{ου} έτους αλλά και η επαναφορά του ορίου εκλογής στο 50% + 1 και στα δύο επίπεδα αυτοδιοίκησης. Επίσης θεσπίζονται νέα όργανα που θα λειτουργούν στους νέους Οργανισμούς

⁸ Πρόγραμμα «Καλλικράτης» (2010), Έκθεση αξιολόγησης συνεπειών ρυθμίσεων για την Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, Υπουργείο Εσωτερικών

Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπως η *Επιτροπή Ποιότητας Ζωής* σε δήμους άνω των 10.000 κατοίκων, η *Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης* ως γνωμοδοτικό όργανο σε δήμους άνω των 10.000. Ο *Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης* που θα δέχεται καταγγελίες για κακοδιοίκηση, το *Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών* με 5-11 μέλη, η *Εκτελεστική Επιτροπή* και η *Οικονομική Επιτροπή*⁹.

Με το πρόγραμμα «Καλλικράτης», η διοικητική διαίρεση του Νομού Μεσσηνίας περιλαμβάνει 6 Δήμους.

Πηγή: <http://el.wikipedia.org/>

Εικόνα 3: Διοικητική διαίρεση νομού Μεσσηνίας (πρόγραμμα Καλλικράτης)

✚ *Μεθοδολογία της Έρευνας*

Για την πραγματοποίηση της έρευνας χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο, το οποίο έχει συνταχθεί από τους Καθηγητές του Τμήματος Τοπικής Αυτοδιοίκησης του ΑΤΕΙ Καλαμάτας. Το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε 34 ερωτήσεις χωρισμένες σε 4 ενότητες. Οι ενότητες αυτές αφορούσαν:

- ✓ την ταυτότητα του ερωτώμενου

⁹ Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης, «Τι αλλάζει με το προσχέδιο Καλλικράτης», www.eetaa.gr/kallikratis/kallikratis_allages.ppt

- ✓ την αξιολόγηση του θεσμικού Πλαισίου Α΄βάθμιας Αυτοδιοίκησης
- ✓ την εφαρμογή του Προγράμματος «Καλλικράτης» στο Δήμο και
- ✓ εξατομικευμένες ερωτήσεις

Η έρευνα διενεργήθηκε κατά το χρονικό διάστημα Οκτώβριο του 2011 έως Ιανουάριο του 2012 και πήραν μέρος 60 δημότες του νέου Καλλικρατικού Δήμου Καλαμάτας.

Πηγές Αντλησης Πληροφοριών

Στις πηγές άντλησης πληροφοριών για την εκπόνηση της παρούσας εργασίας περιλαμβάνονται:

1. Τα ερωτηματολόγια τα οποία απαντήθηκαν από τους δημότες του Δήμου Καλαμάτας
2. Τα νομοθετικά κείμενα των διοικητικών μεταρρυθμίσεων
3. Βιβλιογραφικές πηγές
4. Το διαδικτυακό site του Δήμου Καλαμάτας
5. Στατιστικά δεδομένα από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας

Προβλήματα Κατά την Διεξαγωγή της Έρευνας

Κατά την εκπόνηση της παρούσας εργασίας αντιμετωπίστηκαν αρκετές δυσκολίες που είχαν να κάνουν με τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων. Οι δημότες ήταν ιδιαίτερα αρνητικοί να συμμετάσχουν σε μια έρευνα που έχει να κάνει με Δήμους. Πλέον οι κάτοικοι της περιοχής έχουν χάσει την υπομονή τους και δεν θέλουν να ασχολούνται με θέματα όπως Δήμος –Κυβέρνηση –Κράτος. Αυτή η συμπεριφορά είναι απόρροια της οικονομικής κρίσης και της αγανάκτησης που

νιώθουν από τη συμπεριφορά των εκπροσώπων των θεσμών. Τέλος το ερωτηματολόγιο χαρακτηρίστηκε ιδιαίτερα μεγάλο σε έκταση κάτι που δυσχέραινε την απάντησή του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο Ο Δήμος Καλαμάτας

Ο Καλλικρατικός Δήμος Καλαμάτας συστάθηκε την 1^η Ιανουαρίου 2011 από τη συνένωση των προϋπαρχόντων *Άριος, Αρφαρών, Θουρίας και Καλαμάτας*. Έδρα του Δήμου είναι η Καλαμάτα. Η έκταση του νέου Δήμου είναι 440,3 τ.χλμ και ο πληθυσμός του 67.127 κάτοικοι σύμφωνα με την απογραφή του 2001. Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της απογραφής του 2011 ο πληθυσμός ανήλθε στους 70.130 κατοίκους.

1.1 Διοικητική Ιστορία του Δήμου Καλαμάτας

Ο Δήμος Καλαμάτας προήλθε από την συνένωση των πρώην Καποδιστριακών Δήμων Άριος, Αρφαρών, Θουρίας και Καλαμών. Οι δήμοι αυτοί έχουν μακράιωνη ιστορία, πρωτοεμφανίστηκαν το 1835 με το Βασιλικό Διάταγμα της 9ης Απριλίου 1835. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Δήμος Αρφαρών πρωτοεμφανίζεται με το όνομα Δήμος Άμφειας¹⁰.

Το 1840 με νόμο που ψηφίστηκε στις 22 Μαρτίου αποφασίστηκε η συγχώνευση των δήμων για λόγους διοικητικούς αλλά και οικονομικούς. Οι Δήμοι όμως Καλαμών, Άμφειας, Άριος και Θουρίας διατηρήθηκαν με κάποιες προσαρτήσεις οικισμών που προέκυψαν από τους Δήμους που καταργήθηκαν.

Το 1912 με τον νόμο ΔΝΖ' της 10 Φεβρουαρίου καταργούνται οι δήμοι και στη θέση τους σχηματίζονται κοινότητες οι οποίες διατηρήθηκαν έως το 1999 με την εφαρμογή του «Καποδίστρια». Στην Μεσσηνία δημιουργήθηκαν τότε 259 κοινότητες¹¹.

---

¹⁰ Πριγγούρης Δ., (2010), Διοικητική Διαίρεση του Νομού Μεσσηνίας, από την Βενετοκρατία μέχρι σήμερα, Εκδόσεις Ιδίου, Αθήνα

¹¹ Πριγγούρης Δ., (2010), Διοικητική Διαίρεση του Νομού Μεσσηνίας, από την Βενετοκρατία μέχρι σήμερα, Εκδόσεις Ιδίου, Αθήνα

Το 1999 με την εφαρμογή του Καποδίστρια (Ν. 2539/1997) επιχειρήθηκε για ακόμα μια φορά η συγχώνευση των κοινοτήτων που είχαν δημιουργηθεί, σε μεγαλύτερους και πολυδύναμους δήμους. Έτσι η διοικητική διαίρεση έχει ως εξής¹²:

Ο Δήμος Άριος περιλαμβάνει τα Δημοτικά Διαμερίσματα: *Άριος, Αλωνίων, Άμμων, Ανεμομόλου, Αριοχωρίου και Ασπροπουλιάς.*

Ο Δήμος Αρφαρών περιλαμβάνει τα Δημοτικά Διαμερίσματα: *Αρφαρών, Αγίου Φλώρου, Αγρίλου, Βελανιδιάς, Βρομόβρυσης, Πηδήματος, Πλατέος, και Σταματινού.*

Ο Δήμος Θουρίας περιλαμβάνει τα Δημοτικά Διαμερίσματα: *Θουρίας, Αιθαίας, Αμφείας, Ανθείας, Μικρομάνης και Πολιανής.*

Ο Δήμος Καλαμάτας περιλαμβάνει τα Δημοτικά Διαμερίσματα: *Καλαμάτας, Αλαγονίας, Αντικαλάμου, Αρτεμισίας, Ασπροχώματος, Βέργας, Ελαιοχωρίου, Καρβελίου, Λαδά, Λαιικών, Μικράς Μαντινείας, Νεδούσης, Πηγών και Σπερχογείας.*

Το 2010 με τον Ν3858 τίθεται σε εφαρμογή ένα δεύτερο σχέδιο συγχωνεύσεων που ονομάστηκε σχέδιο «Καλλικράτης». Με την εφαρμογή του καταργούνται οι καποδιστριακοί δήμοι Άριος, Αρφαρών, Θουρίας και Καλαμάτας και σχηματίζεται ένας ενιαίος Δήμος όπου οι πρώην δήμοι αποτελούν τις Δημοτικές του Ενότητες.

---

¹² Πριγγούρης Δ., (2010), Διοικητική Διαίρεση του Νομού Μεσσηνίας, από την Βενετοκρατία μέχρι σήμερα, Εκδόσεις Ιδίου, Αθήνα

1.2 Πληθυσμιακά Χαρακτηριστικά του Δήμου Καλαμάτας

Πίνακας 1: Πληθυσμιακή Απογραφή Δήμου Καλαμάτας (1689 έως 2001) ανά Δημοτική Ενότητα

ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	1689	1835	1879	1889	1896	1907	1920	1928	1940	1951	1961	1971	1981	1991	2001
Δ. Ε Άριος	1.176	1.268	3.430	3.842	4.138	4.110	3.823	4.151	4.194	3.668	3.415	2.282	2.277	2.347	2.189
Ε. Αρφαρών	468	1.475	3.938	4.330	4.567	4.605	4.697	5.011	5.285	4.914	4.518	3.510	2.879	2.955	3.212
Δ.Ε Θουρίας	766	2.816	4.404	4.733	4.902	4.841	4.602	4.863	5.103	4.789	4.386	3.744	3.333	3.575	4.106
Δ.Ε Καλαμάτας	1.471	7.190	16.568	19.117	23.987	23.196	28.311	36.106	42.684	44.840	44.656	44.464	47.508	50.016	57.620

Πηγή: Πριγγούρης Δ., 2010, *Ιδία Επεξεργασία*

Πηγή: *Ιδία Επεξεργασία*

Διάγραμμα 1-1: Γραφική απεικόνιση της πληθυσμιακής εξέλιξης του Δήμου Καλαμάτας

Η πρώτη πληθυσμιακή απογραφή της Καλαμάτας και της ευρύτερης περιοχής που απαρτίζει σήμερα τον νέο Δήμο Καλαμάτας έγινε περί τα τέλη της ΙΖ' εκατοταετηρίδας από κάποιον Ενετό που το όνομά του δεν σώζεται. Η απογραφή

αυτή αναφέρει ότι στο Δήμο Καλαμάτας κατοικούν 1.228 οικογένειες ή 4.807 ψυχές¹³.

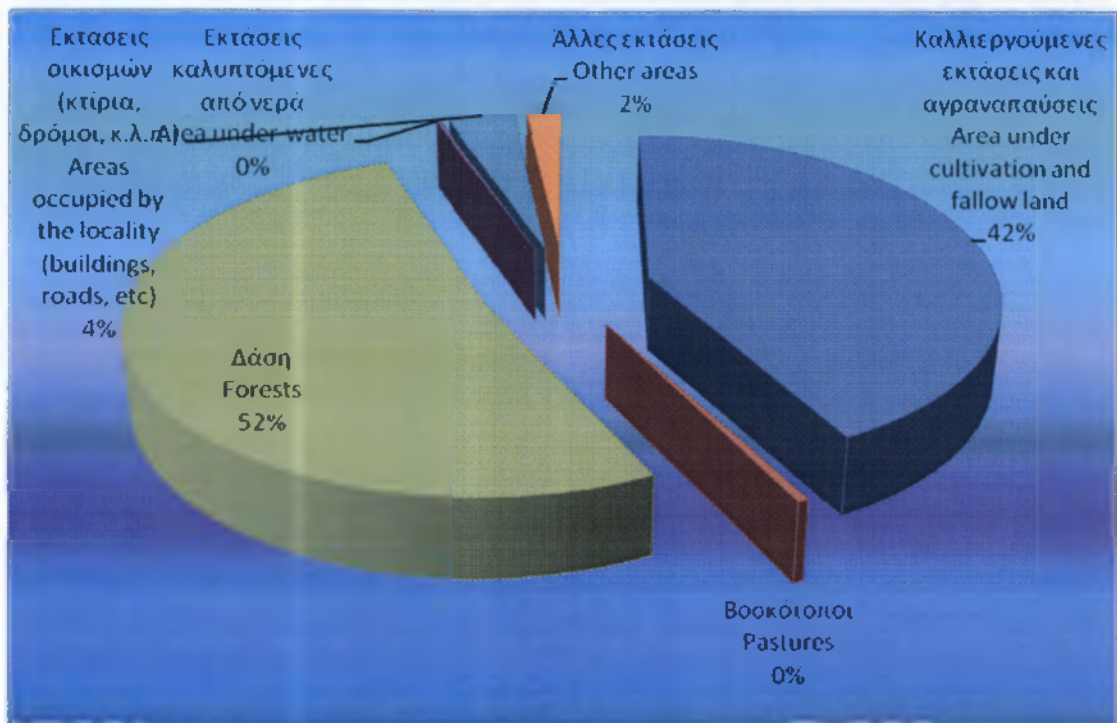
Από τον πίνακα 1.1 παρατηρούμε την πληθυσμιακή μεταβολή του Δήμου Καλαμάτας κατά τα έτη 1689 έως 2001. Όπως απεικονίζεται στο διάγραμμα 1.1 ο πληθυσμός του Δήμου έχει αυξανόμενη τάση κατά την διάρκεια των ετών με εξαίρεση τα έτη 1907 και 1971 κατά τα οποία παρουσιάζεται κάμψη. Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της απογραφής του 2011 ο Δήμος Καλαμάτας αριθμεί 70.130 κατοίκους και σε σύγκριση με τον πληθυσμό το 2001 παρουσιάζει αύξηση 4,4%. Η αύξηση οφείλεται κυρίως στην αύξηση του πληθυσμού της πόλης της Καλαμάτας η οποία έχει γίνει μία σύγχρονη πόλη που καλύπτει τις ανάγκες των κατοίκων.

1.3 Γεωμορφολογικά Στοιχεία του Δήμου Καλαμάτας

Ο Δήμος Καλαμάτας βρίσκεται στην Ανατολική Μεσσηνία στις Δυτικές – ΒΔ υπώρειες του Ταΰγétου, του ψηλότερου ορεινού όγκου της Πελοποννήσου. Τα μορφολογικά χαρακτηριστικά του Δήμου είναι μία σύνθεση από πεδινές, ημιορεινές και ορεινές εκτάσεις που έχουν ως κύριο γνώρισμα το μεγάλο μέρος που καταλαμβάνει ο ορεινός όγκος του Ταΰγétου. Η αναγνώριση του φυσικού περιβάλλοντος δίνει μία παραθαλάσσια και πεδινή περιοχή με λίγα χαμηλά ημιορεινά τμήματα, με μεγάλη πυκνότητα και μέγεθος καλλιεργειών, καθώς και ορεινά τμήματα όπου εκτός των καλλιεργειών κυριαρχούν τα δάση και οι δασικές εκτάσεις¹⁴. Η κατανομή των χρήσεων γης του δήμου περιγράφεται ως κατά 42% γεωργικού χαρακτήρα, 52% δασικές εκτάσεις και 6% υπόλοιπες εκτάσεις.

¹³ Πριγγούρης Δ., (2010), Διοικητική Διαίρεση του Νομού Μεσσηνίας, από την Βενετοκρατία μέχρι σήμερα, Εκδόσεις Ιδίου, Αθήνα

¹⁴ <http://www.kalamata.gr/default.asp?static=188>

Πηγή: www.geodata.gon.gr

Διάγραμμα 1-2: Γραφική απεικόνιση της κατανομής των χρήσεων γής του Δήμου Καλαμάτας

Σε ότι αφορά τα ιδιαίτερα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος στο Δήμο Καλαμάτας υπάγονται διοικητικά περιοχές ενταγμένες στο Διεθνές Δίκτυο «Φύση 2000» με κωδική ονομασία GR 2550001 «Φαράγγι Νέδωντα», GR 2550006 «Όρος Ταΰγετος» και GR2540005 «Λαγκάδα Τρόπης».

Το κλίμα του Δήμου Καλαμάτας είναι εύκρατο με το ετήσιο θερμομετρικό εύρος να κυμαίνεται περίπου μεταξύ των 13 - 19°C. Η ψυχρή περίοδος διαρκεί από τον Νοέμβριο έως τον Απρίλιο και η θερμή από το Μάιο έως τον Οκτώβριο. Το κλίμα που επικρατεί στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Καλαμάτας καθορίζεται τόσο από την επίδραση της θάλασσας όσο και από αυτή του Ταΰγету. Ο καιρός που επικρατεί στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Καλαμάτας κατά εποχές, όπως προκύπτει από την επεξεργασία των δεδομένων που λαμβάνονται από σταθμό της περιοχής του αεροδρομίου που βρίσκεται 6 Km δυτικά της πόλης, περιγράφεται ως εξής¹⁵ :

¹⁵ <http://www.kalamata.gr/default.asp?static=188>

Φθινόπωρο (Σεπτέμβριος – Νοέμβριος), η μέση μηνιαία θερμοκρασία είναι 23.2° C το Σεπτέμβριο, 18.9° C τον Οκτώβριο και 14.8° C το Νοέμβριο. Η μέση μηνιαία υγρασία είναι 65.2% το Σεπτέμβριο, 69.3% τον Οκτώβριο και 74.8% το Νοέμβριο. Οι βροχοπτώσεις αυξάνονται σταδιακά αρχίζοντας από 29.1 mm το Σεπτέμβριο, 85.3mm τον Οκτώβριο και φθάνοντας τα 137.4 mm το Νοέμβριο.

Χειμώνας (Δεκέμβριος – Φεβρουάριος), η μέση μηνιαία θερμοκρασία είναι 11.7° C το Δεκέμβριο, 10.2° C τον Ιανουάριο και 10.6° C το Φεβρουάριο. Η μέση μηνιαία υγρασία είναι 75% το Δεκέμβριο, 72.6% τον Ιανουάριο και 71.7% το Φεβρουάριο. Τα ύψη βροχόπτωσης που καταγράφονται είναι 152.6 mm το Δεκέμβριο, 111.7 mm τον Ιανουάριο και 94.1 mm το Φεβρουάριο.

Άνοιξη (Μάρτιος - Μάιος), η μέση μηνιαία θερμοκρασία είναι 12.3° C τον Μάρτιο, 15.2° C τον Απρίλιο και 19.6° C το Μάιο. Η μέση μηνιαία υγρασία είναι τον Μάρτιο 71.2%, τον Απρίλιο 70.4% και 66.3% το Μάιο. Τα ύψη βροχόπτωσης που καταγράφονται είναι 73 mm τον Μάρτιο, 48.5 mm τον Απρίλιο και 25.6 mm το Μάιο.

Καλοκαίρι (Ιούνιος - Αύγουστος), η μέση μηνιαία θερμοκρασία είναι 24.1° C τον Ιούνιο, 26.4° C τον Ιούλιο και 26.3° C τον Αύγουστο. Η μέση μηνιαία υγρασία είναι 58.6% τον Ιούνιο, 58.0% τον Ιούλιο και 61.1% τον Αύγουστο. Οι βροχοπτώσεις κυμαίνονται σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα στις πεδινές περιοχές, φθάνοντας τα 7.5mm τον Ιούνιο, 4.2mm τον Ιούλιο και 11.3mm τον Αύγουστο.

1.3 Απασχόληση- Ανεργία του Δήμου Καλαμάτας

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός ενός Δήμου παίζει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξή του καθώς είναι η κινητήριος δύναμη για την οικονομική – κοινωνική ανάτασή του.

Πίνακας 2: Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός ανά Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Καλαμάτας κατά την απογραφή του 1991 και 2001

(α)

	ΑΠΟΓΡΑΦΗ 1991				
	Οικονομικώς ενεργοί				Οικονομικώς μη ενεργοί
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι		
			Σύνολο	Από αυτούς "νέοι"	
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	22.323	20.287	2.036	1.079	28.490
Δ. Ε Άριος	730	664	66	40	1.366
Δ. Ε. Αρφαρών	1.087	1.008	79	51	1.642
Δ.Ε Θουρίας	1.287	1.180	107	69	1.724
Δ.Ε Καλαμάτας	19.219	17.435	1.784	919	23.758

(β)

	ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2001				
	Οικονομικώς ενεργοί				Οικονομικώς μη ενεργοί
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι		
			Σύνολο	Από αυτούς "νέοι"	
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	26.642	23.412	3.230	1.738	33.507
Δ. Ε Άριος	801	700	101	87	1.156
Δ. Ε. Αρφαρών	1.252	1.154	98	80	1.659
Δ.Ε Θουρίας	1.495	1.363	132	104	2.230
Δ.Ε Καλαμάτας	23.094	20.195	2.899	1.467	28.462

Πηγή: www.geodata.gov.gr

Ο πίνακας 1.2 να δείχνει τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό του Δήμου Καλαμάτας ανά δημοτική ενότητα. Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Δήμου ανέρχεται στα 26.642 άτομα το 2001 από 22.323 άτομα το 1991, δηλαδή παρουσίασε σημαντική αύξηση της τάξης του 19,34%. Αύξηση όμως παρουσίασε και ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός του Δήμου καθώς το 1991 αριθμούσε 28.490 άτομα ενώ το 2001 ο αριθμός αυτός ανήλθε στα 33.507 άτομα. Στον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό περιλαμβάνονται οι συνταξιούχοι, οι ανήλικοι και οι νοικοκυρές. Η αύξηση αυτή οφείλεται στην γήρανση του πληθυσμού και στον «επαναπατρισμό» των συνταξιούχων. Ο απασχολούμενος πληθυσμός του Δήμου το 2001 αποτελεί το 88% του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού, παρατηρούμε μείωση από το 1991 που το

ίδιο ποσοστό ήταν 91% αυτό οφείλεται στην αύξηση της ανεργίας. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η ανεργία στους νέους αυξήθηκε σημαντικά από το 1991 έως το 2001 αγγίζοντας σε ποσοστό το 61%. Αυτό αποτελεί και απόδειξη του έντονου προβλήματος που αντιμετωπίζουν οι νέοι και θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψιν από την τοπική αρχή του Δήμου Καλαμάτας.

1.4 Παραγωγικοί Τομείς του Δήμου Καλαμάτας

Ο νέος Καλλικρατικός Δήμος Καλαμάτας αποτελεί το μεγαλύτερο πληθυσμιακά Δήμο του Νομού Μεσσηνίας καθώς έδρα του είναι η πρωτεύουσα του Νομού. Στην Καλαμάτα συγκεντρώνονται οι περισσότερες διοικητικές υπηρεσίες του Δήμου αλλά και της Μεσσηνίας ολόκληρης, με αποτέλεσμα ο τριτογενής τομέας παραγωγής να είναι ιδιαίτερα ενισχυμένος. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τον αριθμό των απασχολούμενων κατοίκων ανά τομέα παραγωγής.

Πίνακας 3: Απασχολούμενος Πληθυσμός Δήμου Καλαμάτας ανά Τομέα Δραστηριότητας

	Απασχολούμενοι				
	Σύνολο	Πρωτογενής Τομέας	Δευτερογενής Τομέας	Τριτογενής Τομέας	Δε δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	24.691	2.588	5.124	15.913	1.066
Δ. Ε Άριος	622	261	90	266	5
Δ. Ε. Αρφαρών	1.014	394	193	427	0
Δ.Ε Θουρίας	1.177	303	236	626	12
Δ.Ε Καλαμάτας	21.878	1.630	4.605	14.594	1.049

Πηγή: ΕΣΥΕ, 2011

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

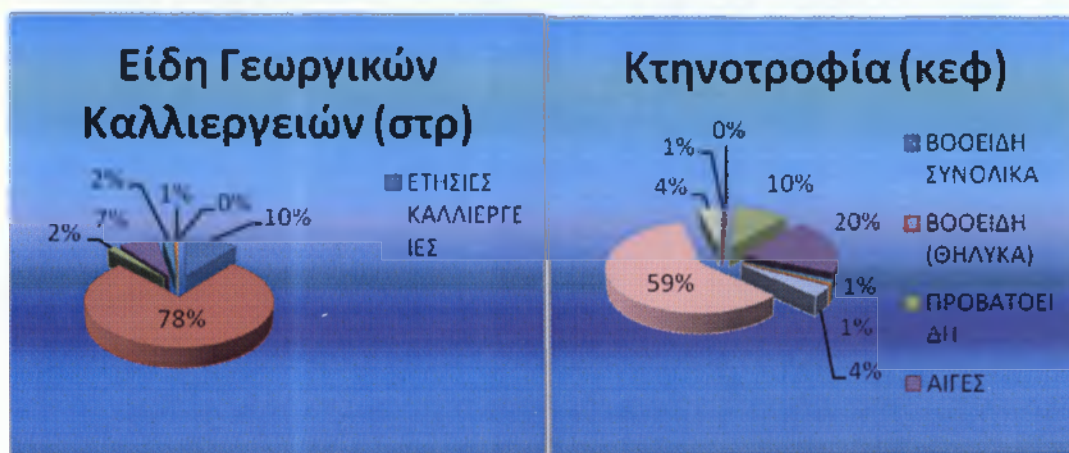
Διάγραμμα 1-3: Γραφική απεικόνιση της κατανομής των χρήσεων γής του Δήμου Καλαμάτας

Ο πρωτογενής τομέας παραγωγής στηρίζεται κυρίως στην αγροτική παραγωγή, με πιο γνωστή την παραγωγή ελαιολάδου, της ελιάς, των οπωροκηπευτικών και της κτηνοτροφίας.

ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ	ΕΤΗΣΙΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	ΔΕΝΤΡΩΔΕΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΣ	
		93676,4	9861,9	72769,9
	ΑΜΠΕΛΩΝΕΣ	ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΙ	ΑΓΡΑΝΑΠΑΥΣΕΙΣ	ΛΑΧΑΝΟΚΗΠΟΙ
	1609,9	6986,6	1914,1	521

ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΒΟΟΕΙΔΗ ΣΥΝΟΛΙΚΑ	ΒΟΟΕΙΔΗ (ΘΗΛΥΚΑ)	ΠΡΟΒΑΤΟΕΙΔΗ	ΑΙΓΕΣ	
		499	294	8815	16727
	ΧΟΙΡΟΙ	ΙΠΠΟΕΙΔΗ	ΚΟΥΝΕΛΙΑ	ΠΟΥΛΕΡΙΚΑ	ΜΕΛΙΣΣΙΑ
	721	464	3300	49722	3122

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Διάγραμμα 1-4: Γραφική απεικόνιση της κατανομής των γεωργικών εκμεταλλεύσεων & της κτηνοτροφίας του Δήμου Καλαμάτας

Με τον πρωτογενή τομέα ασχολείται το 11% του πληθυσμού του Δήμου Καλαμάτας. Όπως φαίνεται στο διάγραμμα 1.3 το μεγαλύτερο μέρος των γεωργικών καλλιεργειών καταλαμβάνουν οι δενδρώδεις καλλιέργειες (78%). Η κτηνοτροφία δεν παίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομία του δήμου καθώς τα περισσότερα οικόσιτα ζώα υπάρχουν για προσωπική κατανάλωση των οικογενειών.

Ο δευτερογενείς τομέας καλύπτει το 21% της απασχόλησης των κατοίκων του Δήμου Καλαμάτας. Στο δευτερογενή τομέα περιλαμβάνονται κυρίως επιχειρήσεις μεταποίησης και τυποποίησης αγροτικών προϊόντων.

Τέλος ο τριτογενής τομέας παραγωγής είναι ο μεγαλύτερος και καταλαμβάνει το 64% της απασχόλησης των κατοίκων. Στον τριτογενή τομέα περιλαμβάνονται οι

διοικητικές υπηρεσίες, οι τουριστικές υπηρεσίες και υπηρεσίες εξυπηρέτησης πελατών.

1.4 Υποδομές Δήμου Καλαμάτας

1.4.1 Μεταφορές

Ο Δήμος Καλαμάτας διαθέτει μεταφορικές υποδομές βασισμένες στο οδικό δίκτυο, αεροπορικές και θαλάσσιες. Όλα τα χωριά, οικισμοί, κωμοπόλεις και πόλεις έχουν μεταξύ τους σύνδεση μέσω του ΚΤΕΛ Καλαμάτας ενώ παράλληλα υπάρχει απευθείας σύνδεση με μεγάλες πόλεις όπως η Αθήνα, η Θεσσαλονίκη, και τα Ιωάννινα. Η Καλαμάτα συνδέεται και αεροπορικά με την Αθήνα, την Θεσσαλονίκη και την Αλεξανδρούπολη ενώ γίνονται πολλές πτήσεις charter από και προς διάφορες πόλεις τόσο της Ελλάδας όσο και του εξωτερικού κυρίως τους καλοκαιρινούς μήνες. Δια θαλάσσης η Καλαμάτα συνδέεται με τα Χανιά δύο φορές την εβδομάδα.

1.4.2 Υγεία

Στον τομέα της Υγείας ο Δήμος Καλαμάτας διαθέτει:

- ✓ Γενικό Νομαρχιακό Νοσοκομείο
- ✓ Δημοτικό ιατρείο Καλαμάτας
- ✓ Πολυιατρεία του ΙΚΑ
- ✓ Δύο Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η),
- ✓ Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η).
- ✓ Πρόγραμμα «Βοήθεια Στο Σπίτι» για τα ηλικιωμένα άτομα

1.4.3 Παιδεία

Στον τομέα της Παιδείας στο νέο Καλλικρατικό Δήμο Καλαμάτας λειτουργούν:

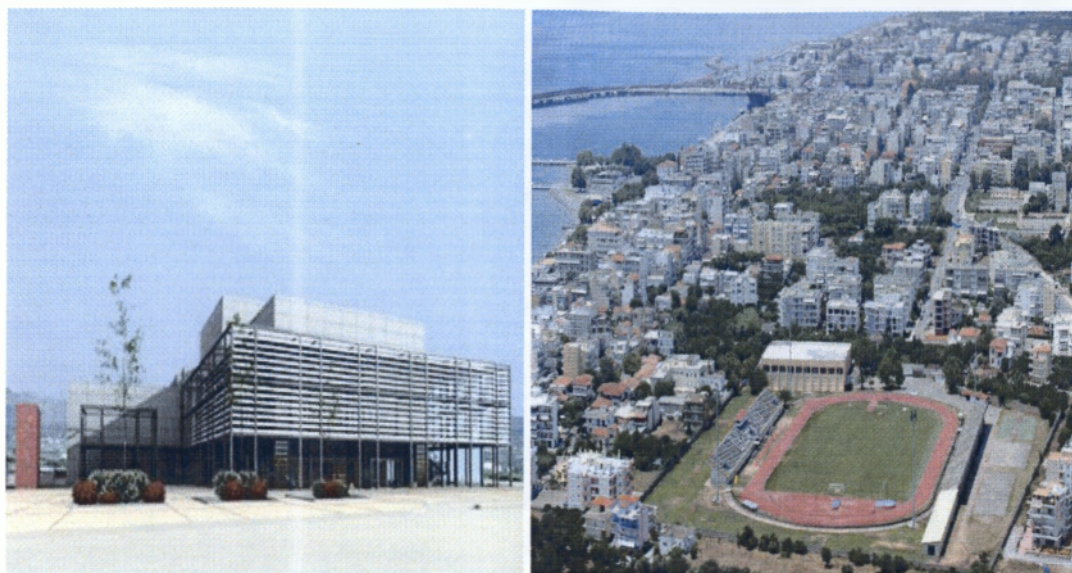
- ✓ 30 Νηπιαγωγεία
- ✓ 31 Δημοτικά
- ✓ 7 Γυμνάσια
- ✓ 1 εσπερινό Γυμνάσιο
- ✓ 8 Λύκεια
- ✓ 1 εσπερινό Λύκειο
- ✓ 3 Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)
- ✓ 1 Επαγγελματικό σχολείο (ΕΠΑΣ)
- ✓ 1 Ιερατικό Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας
- ✓ 1 Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ)
- ✓ 1 Μουσικό Σχολείο.
- ✓ ΑΤΕΙ Καλαμάτας
- ✓ Παράρτημα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

1.4.4 Πολιτιστικές – Αθλητικές Υποδομές

Στα πολιτιστικά κέντρα του Δήμου Καλαμάτας ανήκουν το Αρχαιολογικό Μουσείο, το Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας «Πανταζοπούλειος Λαϊκή Σχολή», Δημοτική Φιλαρμονική αλλά και το υπό κατασκευή Μέγαρο Χορού το οποίο θα φιλοξενεί το Διεθνές φεστιβάλ χορού της Καλαμάτας που πραγματοποιείται κάθε καλοκαίρι στην πόλη.

Στις αθλητικές υποδομές ο Δήμος Καλαμάτας περιλαμβάνει το Ποδοσφαιρικό γήπεδο του Μεσσηνιακού, το Δημοτικό Στάδιο της Παραλίας, το Κολυμβητήριο,

γήπεδα 5*5- μπάσκετ και τένις, τον Ναυτικό όμιλο Καλαμάτας και τα γήπεδα ποδοσφαίρου Θουρίας, Αρφαρών και του Άρι.

Πηγή: www.google.gr

Εικόνα 4: (α) Μέγαρο χορού Καλαμάτας (β) Γήπεδό Μεσσηνιακού

1.4.5 Υπηρεσίες

Ο Δήμος Καλαμάτας αποτελεί το κέντρο του νομού Μεσσηνίας με αποτέλεσμα να συγκεντρώνει τις περισσότερες υπηρεσίες. Συγκεκριμένα οι υπηρεσίες που υπάρχουν στο Δήμο είναι: *Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία, Διεύθυνση Δασών, Πρωτοδικείο, Εισαγγελία Πρωτοδικών, Εφετείο, Διοικητικό Πρωτοδικείο, Ειρηνοδικείο, Πταισματοδικείο, Δικαστήριο Ανηλίκων, Κτηματική Υπηρεσία, Υποθηκοφυλακείο, Ι.Κ.Α., ΔΕΗ, Ταχυδρομείο (Ε.Λ.Τ.Α), Λιμεναρχείο, Πυροσβεστική Υπηρεσία, Τελωνείο, Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας, Αστυνομική Διεύθυνση Μεσσηνίας, 9ο Σύνταγμα Πεζικού και την 120 Σμηναρχία Εκπαίδευσης.*

Τέλος σε ότι αφορά τις Δημοτικές Υπηρεσίες ο Δήμος Καλαμάτας διαθέτει την *Δημοτική Επιχείρηση Υδρευσης - Αποχέτευσης Καλαμάτας (Δ. Ε. Υ. Α. Κ.)*, την *Κτηματική Καλαμάτας Δημοτική Ανώνυμη Εταιρεία «ΔΙΟΚΛΗΣ Α.Ε.»*, την *Κοινοφελής Επιχείρηση Δήμου Καλαμάτας «ΦΑΡΙΣ»* (Δημοτικό Ωδείο, Σχολή Χορού, Εικαστικό Εργαστήρι, ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.Κ, ΔΙ.ΚΕ.ΧΟ, Δημοτική Πινακοθήκη,

Κ.Ε.Κ, Δημοτικό Παντοπωλείο) και τα Βιομηχανικά Σφαγεία - Αγορά Καλαμάτας Ανώνυμη Εταιρεία (Βι.Σφ.Α.Κα. Α.Ε.)¹⁶.

Πηγή: <http://www.kalamata.gr/default.asp?static=222>

Εικόνα 5: Δημαρχείο Καλαμάτας

---

¹⁶ <http://www.kalamata.gr/default.asp?static=222>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο Αποτελέσματα Έρευνας Δημοτών

Σκοπός της έρευνας είναι η διερεύνηση των απόψεων των δημοτών ως προς τον θεσμό και την εφαρμογή του Προγράμματος «Καλλικράτης» στο Δήμο Καλαμάτας. Η έρευνα διενεργήθηκε κατά το χρονικό διάστημα Οκτώβριο 2011 έως Ιανουάριο 2012 και πήραν μέρος 60 δημότες εκ των οποίων οι 30 ήταν γυναίκες και οι 30 άντρες.

Για την διεξαγωγή της έρευνας χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο, το οποίο περιλάμβανε 34 ερωτήσεις οι οποίες ήταν κατηγοριοποιημένες σε 4 θεματικές ενότητες.

1^η Θεματική Ενότητα: ταυτότητα δημότη

2^η Θεματική Ενότητα: αξιολόγηση του θεσμικού Πλαισίου Α΄βάθμιας Αυτοδιοίκησης

3^η Θεματική Ενότητα: εφαρμογή του Προγράμματος «Καλλικράτης» στο Δήμο

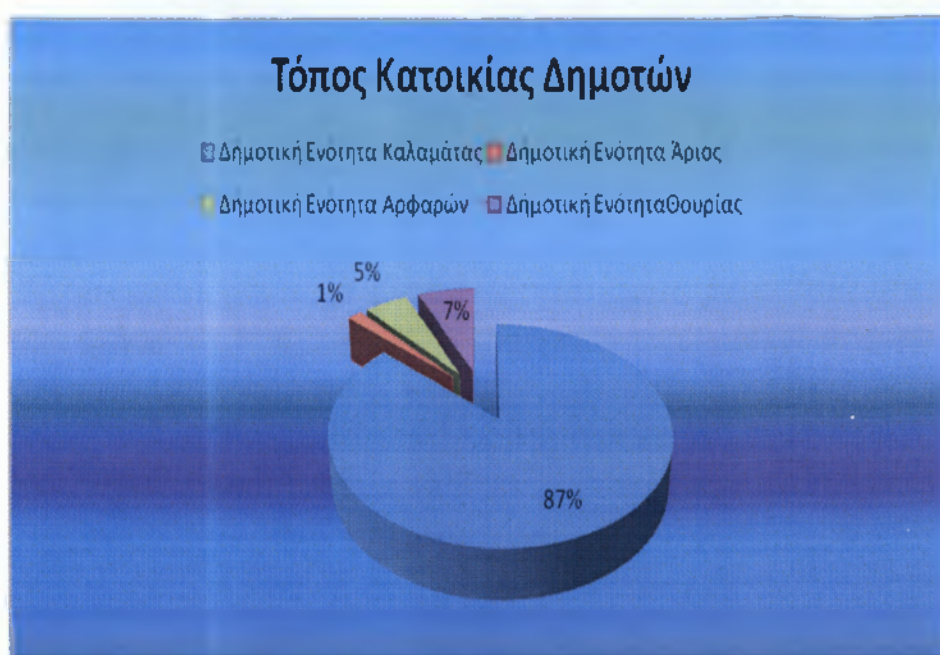
4^η Θεματική Ενότητα: εξατομικευμένες ερωτήσεις

Κατά την διεξαγωγή της έρευνας λήφθηκαν υπόψη τα εξής κριτήρια:

- ✓ Η ηλικιακή ομάδα
- ✓ Η χωρική κατανομή των δημοτών στις δημοτικές ενότητες του Δήμου Καλαμάτας
- ✓ Το φύλο

Ερώτηση 1^η : Τόπος Κατοικίας Δημοτών

Δημοτική Ενότητα Καλαμάτας	52
Δημοτική Ενότητα Άριος	1
Δημοτική Ενότητα Αρφαρών	3
Δημοτική Ενότητα Θουρίας	4
Σύνολο	60

Διάγραμμα 2-1: Τόπος Κατοικίας Δημοτών

Η επιλογή του δείγματος έγινε με ποσοστιαία κατανομή ανά δημοτική ενότητα σύμφωνα με τον πληθυσμό. Ο τόπος κατοικίας αποτέλεσε ένα από τα κριτήρια της έρευνας καθώς το 87% των δημοτών που θα συμμετείχαν θα έπρεπε να είναι από τη Δημοτική Ενότητα Καλαμάτας, το 7% από τη Δημοτική Ενότητα Θουρίας, το 5% από τη Δημοτική Ενότητα Αρφαρών και το 1% από τη Δημοτική Ενότητα Άριος.

Ερώτηση 2^η: Φύλο Δημοτών

Άρρεν	30	50%
Θήλυ	30	50%
	60	100%

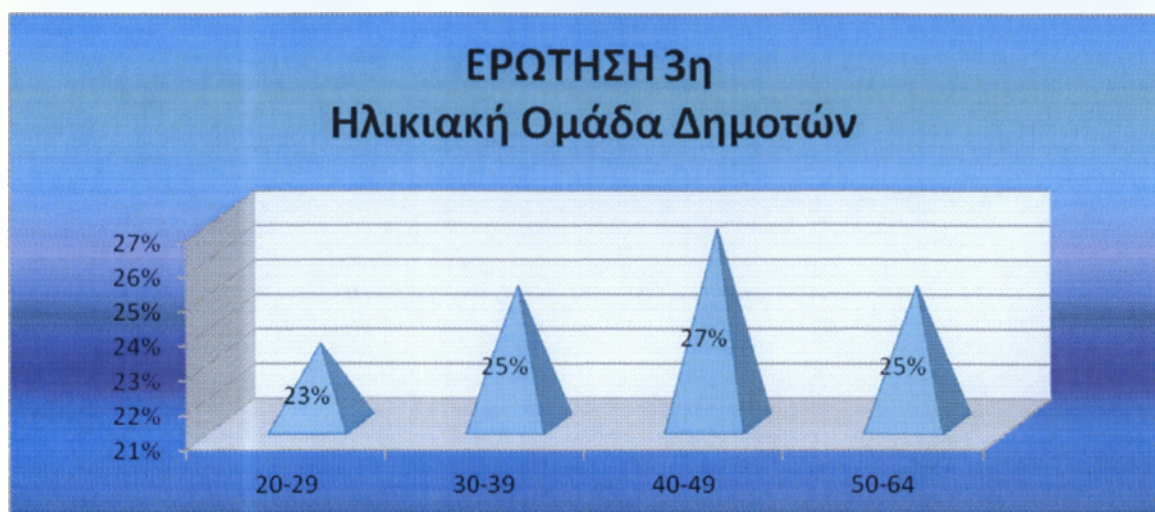
Διάγραμμα 2-2: Φύλο Δημοτών

Στο παραπάνω διάγραμμα απεικονίζεται η ποσοστόση των δημοτών που συμμετείχαν στην έρευνα ως προς το φύλο τους. Το φύλο αποτελούσε ένα ακόμα κριτήριο επιλογής των δημοτών που θα συμμετάσχουν στην έρευνα επομένως το 50% ήταν άνδρες και το 50% γυναίκες.

Ερώτηση 3^η: Ηλικιακή Ομάδα Δημοτών

20-29	14	23%
30-39	15	25%
40-49	16	27%
50-64	15	25%
	60	100%

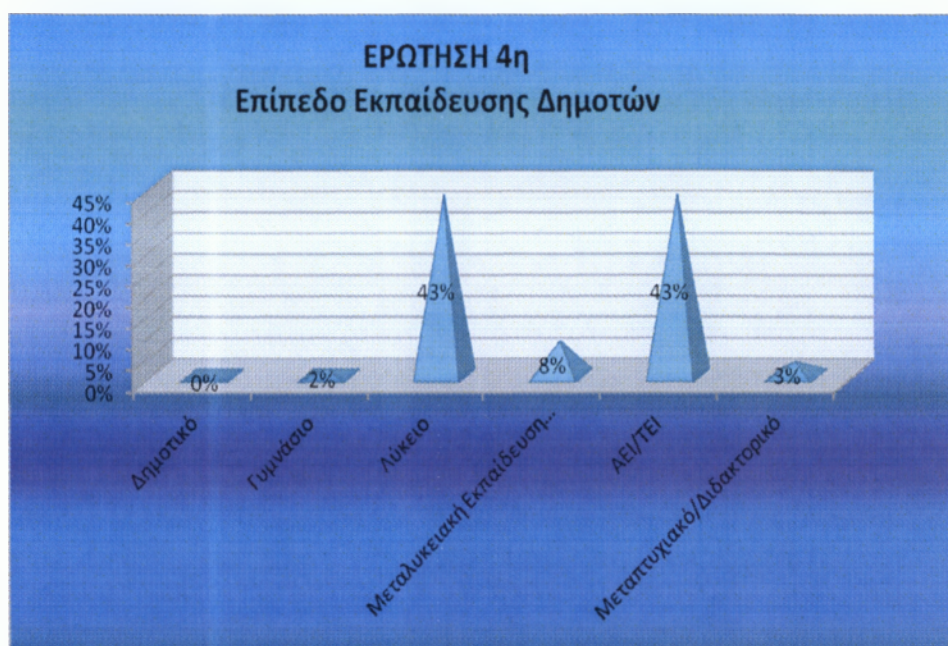

Διάγραμμα 2-3: Ηλικιακή Ομάδα Δημοτών

Η ποσοστιαία κατανομή των δημοτών που συμμετείχαν στην έρευνα ως προς την ηλικιακή ομάδα που ανήκουν παρουσιάζεται στο παραπάνω διάγραμμα. Η ηλικία όπως το φύλο και ο τόπος κατοικίας αποτελούσε κριτήριο για την έρευνα, επομένως το 27% των δημοτών ήταν μεταξύ 40-49 ετών, το 25% ήταν στην ηλικία των 30 έως 39 ετών, το ίδιο ποσοστό (25%) ήταν σε ηλικία 50-64. Τελος στην ηλικία 20 έως 29 ήταν το 23% των συμμετεχόντων στην έρευνα.

Ερώτηση 4^η: Επίπεδο Εκπαίδευσης Δημοτών

Δημοτικό	0	0%
Γυμνάσιο	1	2%
Λύκειο	26	43%
Μεταλυκειακή Εκπαίδευση (ΙΕΚ)	5	8%
ΑΕΙ/ΤΕΙ	26	43%
Μεταπτυχιακό/Διδακτορικό	2	3%
	60	100%

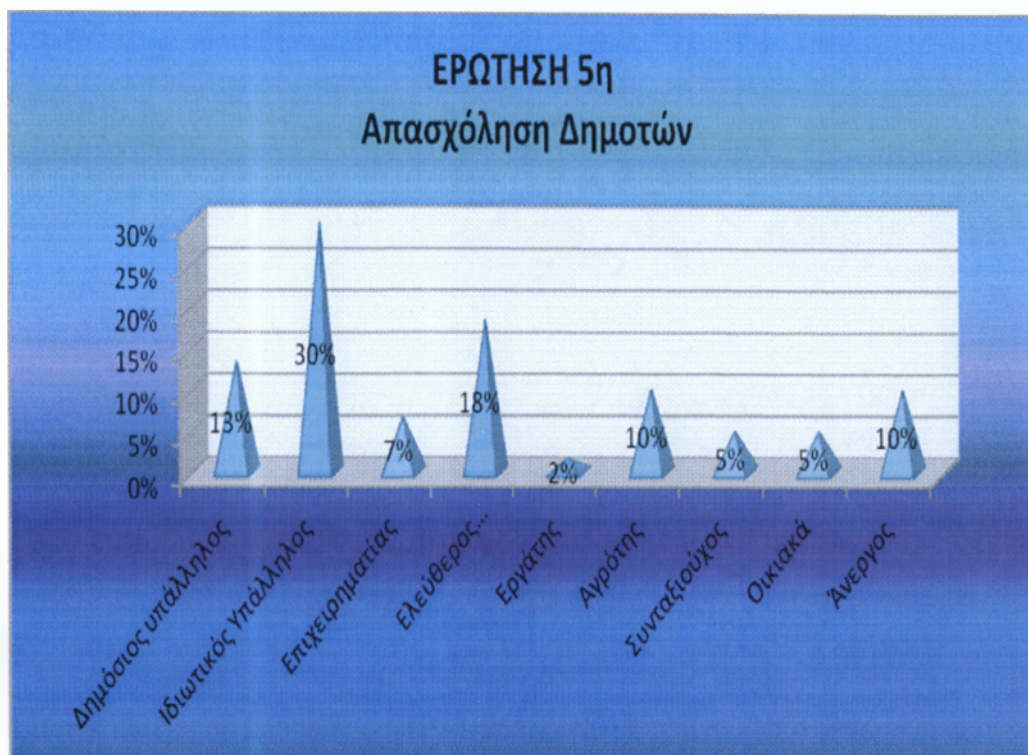

Διάγραμμα 2-4: Επίπεδο Εκπαίδευσης Δημοτών Καλαμάτας

Από το παραπάνω διάγραμμα παρατηρούμε ότι οι ερωτηθέντες του Δήμου Καλαμάτας δηλώνουν σε ποσοστό 43% ότι είναι απόφοιτοι Λυκείου, ενώ ίδιο ποσοστό κατέχουν και οι κάτοχοι πτυχίου Α.Ε.Ι/Τ.Ε.Ι. ένα μικρότερο ποσοστό της τάξης του 8% έχουν λάβει μεταλυκειακή εκπαίδευση. Τέλος, μόνο το 3% έχει λάβει ανώτατη εκπαίδευση σε επίπεδο Μεταπτυχιακού ή Διδακτορικού διπλώματος, ενώ εξήσου μικρό είναι το ποσοστό των απόφοιτων Γυμνασίου (2%). Από την έρευνα προκύπτει ότι οι συμμετέχοντες έχουν καλό σχετικά μορφωτικό επίπεδο.

Ερώτηση 5^η: Απασχόληση Δημοτών

Δημόσιος υπάλληλος	8	13%
Ιδιωτικός Υπάλληλος	18	30%
Επιχειρηματίας	4	7%
Ελεύθερος επαγγελματίας	11	18%
Εργάτης	1	2%
Αγρότης	6	10%
Συνταξιούχος	3	5%
Οικιακά	3	5%
Άνεργος	6	10%
	60	100%

Διάγραμμα 2-5: Τομέας Απασχόλησης Δημοτών

Το μεγαλύτερο ποσοστό των δημοτών που συμμετείχαν στην έρευνα δήλωσαν ότι είναι Ιδιωτικοί Υπάλληλοι (30%). Το 13% είναι Ελεύθεροι Επαγγελματίες και το 13% είναι Δημόσιοι Υπάλληλοι. Οι αγρότες κατέχουν το 10% της έρευνας ενώ στο ίδιο ποσοστό (10%) είναι οι Άνεργοι, πράγμα που φανερώνει ότι ο Δήμος Καλαμάτας έχει έντονο πρόβλημα ανεργίας.

Ερώτηση 6^η: Συμμετείχατε ποτέ σε τοπικά συλλογικά σχήματα

Ναι	14	23%
Όχι	46	77%
	60	100%

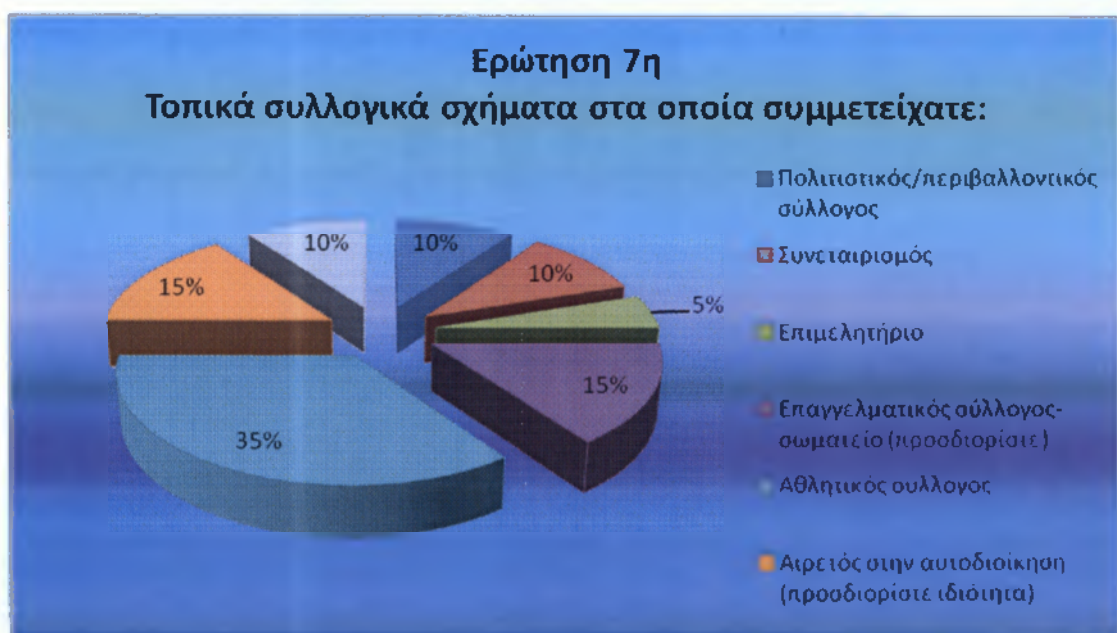

Διάγραμμα 2-6: Συμμετοχή Δημοτών σε Τοπικά Συλλογικά Σχήματα

Από το παραπάνω διάγραμμα παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (77%) των ερωτηθέντων δεν συμμετείχαν ποτέ σε τοπικά συλλογικά σχήματα ενώ αντίθετα συμμετοχή είχε το 23%. Η έρευνα σε αυτό το σημείο μας δείχνει την αποστροφή των δημοτών να ασχοληθούν με τα συλλογικά προβλήματα και να προσπαθήσουν για την επίλυσή τους.

Ερώτηση 7^η: Τοπικά συλλογικά σχήματα στα οποία συμμετείχατε:

Πολιτιστικός/περιβαλλοντικός σύλλογος	2	10%
Συνεταιρισμός	2	10%
Επιμελητήριο	1	5%
Επαγγελματικός σύλλογος-σωματείο (προσδιορίστε)	3	15%
Αθλητικός σύλλογος	7	35%
Αιρετός στην αυτοδιοίκηση	3	15%
Άλλο (προσδιορίστε)	2	10%
Σύνολο	20	100%

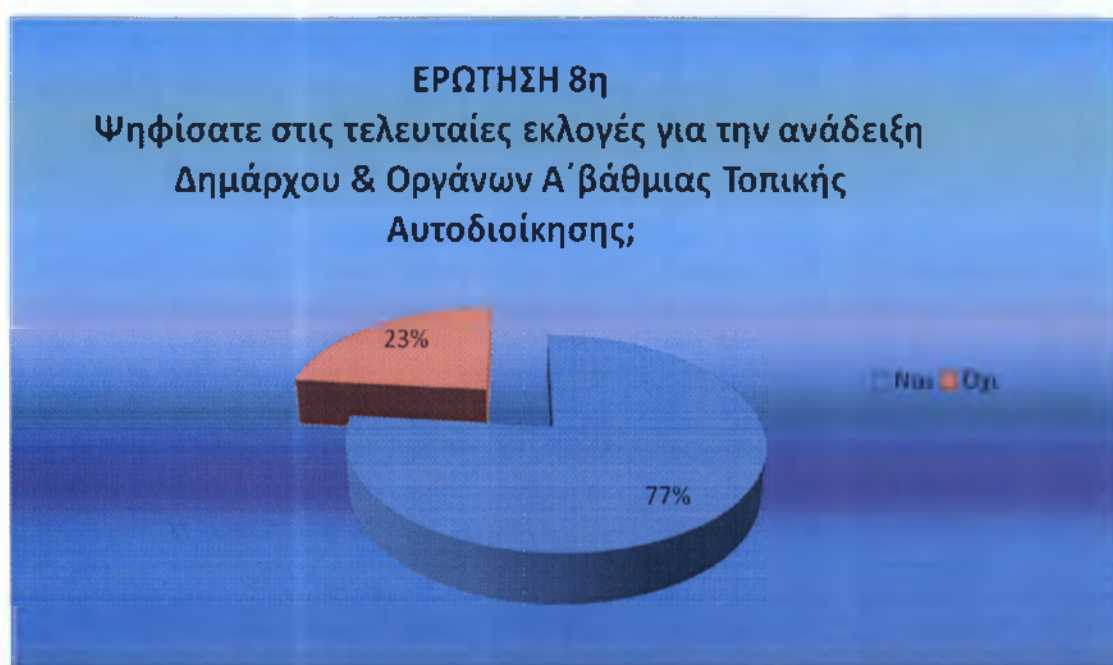

Διάγραμμα 2-7: Τοπικά συλλογικά σχήματα

Στο παραπάνω διάγραμμα παρατηρούμε ότι το 11% των δημοτών που πήραν μέρος στην έρευνα έχει συμμετάσχει σε πολιτιστικούς- περιβαλλοντικούς συλλόγους, το 39% σε αθλητικούς συλλόγους, το 11% είναι μέλη σε συνεταιρισμούς, το 5% σε επιμελητήρια, το 17% σε επαγγελματικούς συλλόγους, ενώ το ίδιο ποσοστό είναι αιρετοί στην αυτοδιοίκηση.

Ερώτηση 8^η: Ψηφίσατε στις τελευταίες εκλογές για την ανάδειξη Δημάρχου & Οργάνων Α΄βάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης;

Ναι	46	77%
Όχι	14	23%
	60	100%

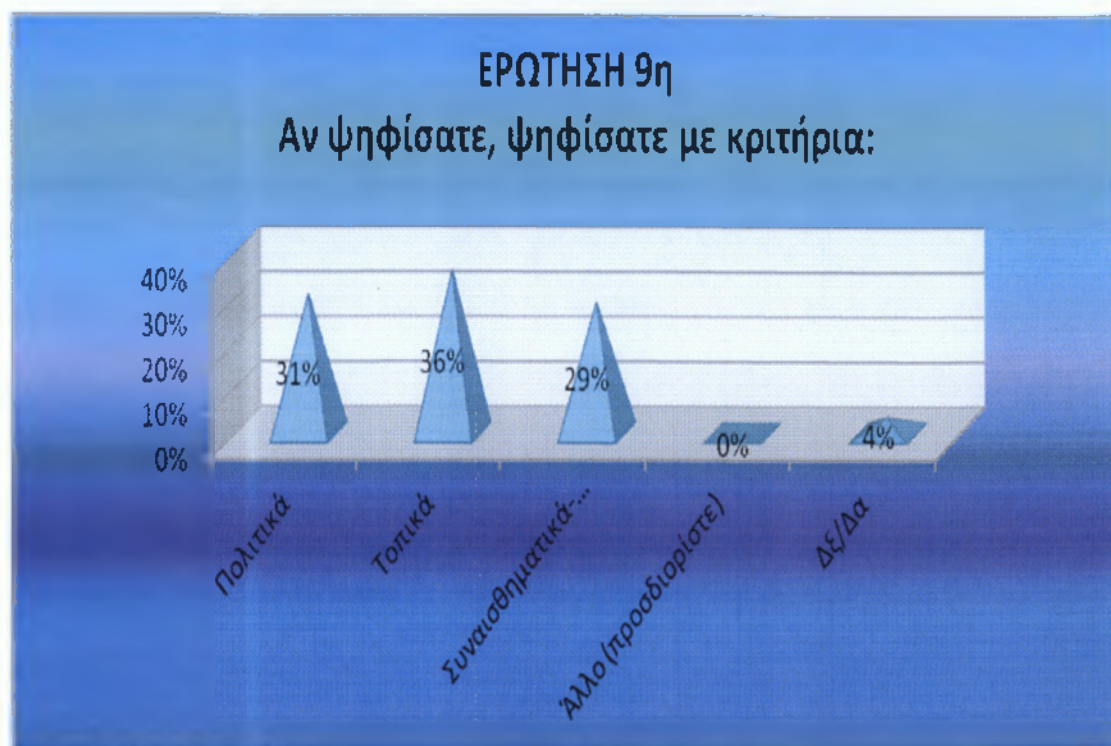

Διάγραμμα 2-8: Συμμετοχή Δημοτών στις Αυτοδιοικητικές Εκλογές

Η πλειοψηφία των δημοτών που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησαν πως ψήφισαν στις τελευταίες Αυτοδιοικητικές Εκλογές (77%). Αρνητική απάντηση έδωσε το 23% των Δημοτών του Δήμου Καλαμάτας. Η συμμετοχή των δημοτών στις εκλογές είναι αναγκαία ώστε να εκφραστεί η κοινή γνώμη θετικά ή αρνητικά για τα τεκτονόμενα της Δημοτικής Αρχής και όχι μόνο. Η μη συμμετοχή προέρχεται από νεαρά κυρίως άτομα τα οποία με αυτόν τον τρόπο αντιδρούν στο πολιτικό σύστημα το οποίο δεν τους εκφράζει και συμπεριλαμβάνεται και η Τοπική Αυτοδιοίκηση μέσα σε αυτό.

Ερώτηση 9^η: Αν ψηφίσατε, ψηφίσατε με κριτήρια;

Πολιτικά	17	31%
Τοπικά	20	36%
Συναισθηματικά-γνωριμίες	16	29%
Άλλο (προσδιορίστε)	0	0%
Δε/Δα	2	4%
	55	100%

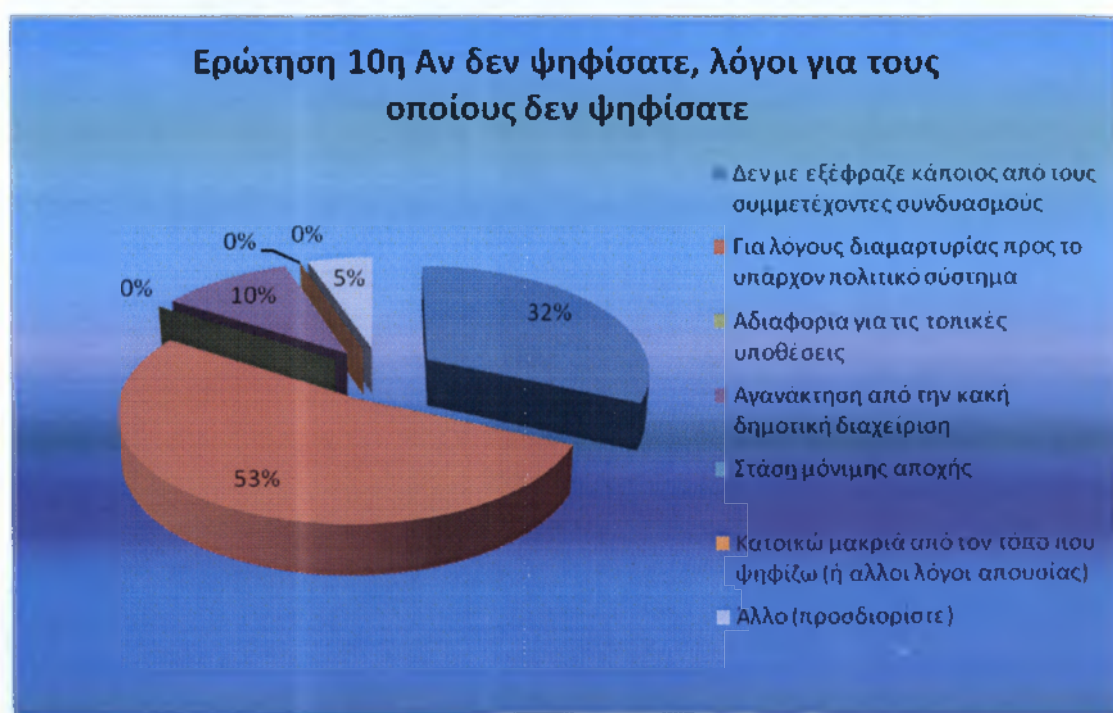

Διάγραμμα 2-9: Κριτήρια Ψήφου

Τα κριτήρια που λαμβάνουν υπόψη τους οι δημότες της Καλαμάτας είναι κυρίως τοπικά (36%), ακολουθούν τα πολιτικά (31%) και τέλος ακολουθούν τα συναισθηματικά κριτήρια (29%). Η προώθηση των τοπικών συμφερόντων είναι το κύριο μέλημα των δημοτών οι οποίοι στηρίζουν την υποψήφια δημοτική αρχή που ενισχύει και προωθεί την τοπική ανάπτυξη.

Ερώτηση 10^η: Αν δεν ψηφίσατε, για ποίους λόγους δεν ψηφίσατε;

Δεν με εξέφραζε κάποιος από τους συμμετέχοντες συνδυασμούς	6	32%
Για λόγους διαμαρτυρίας προς το υπάρχον πολιτικό σύστημα	10	53%
Αδιαφορία για τις τοπικές υποθέσεις	0	0%
Αγανάκτηση από την κακή δημοτική διαχείριση	2	10%
Στάση μόνιμης αποχής	0	0%
Κατοικώ μακριά από τον τόπο που ψηφίζω (ή άλλοι λόγοι απουσίας)	0	0%
Άλλο (προσδιορίστε)	1	5%
	19	100%

Διάγραμμα 2-10: Λόγοι άρνησης συμμετοχής στις εκλογές

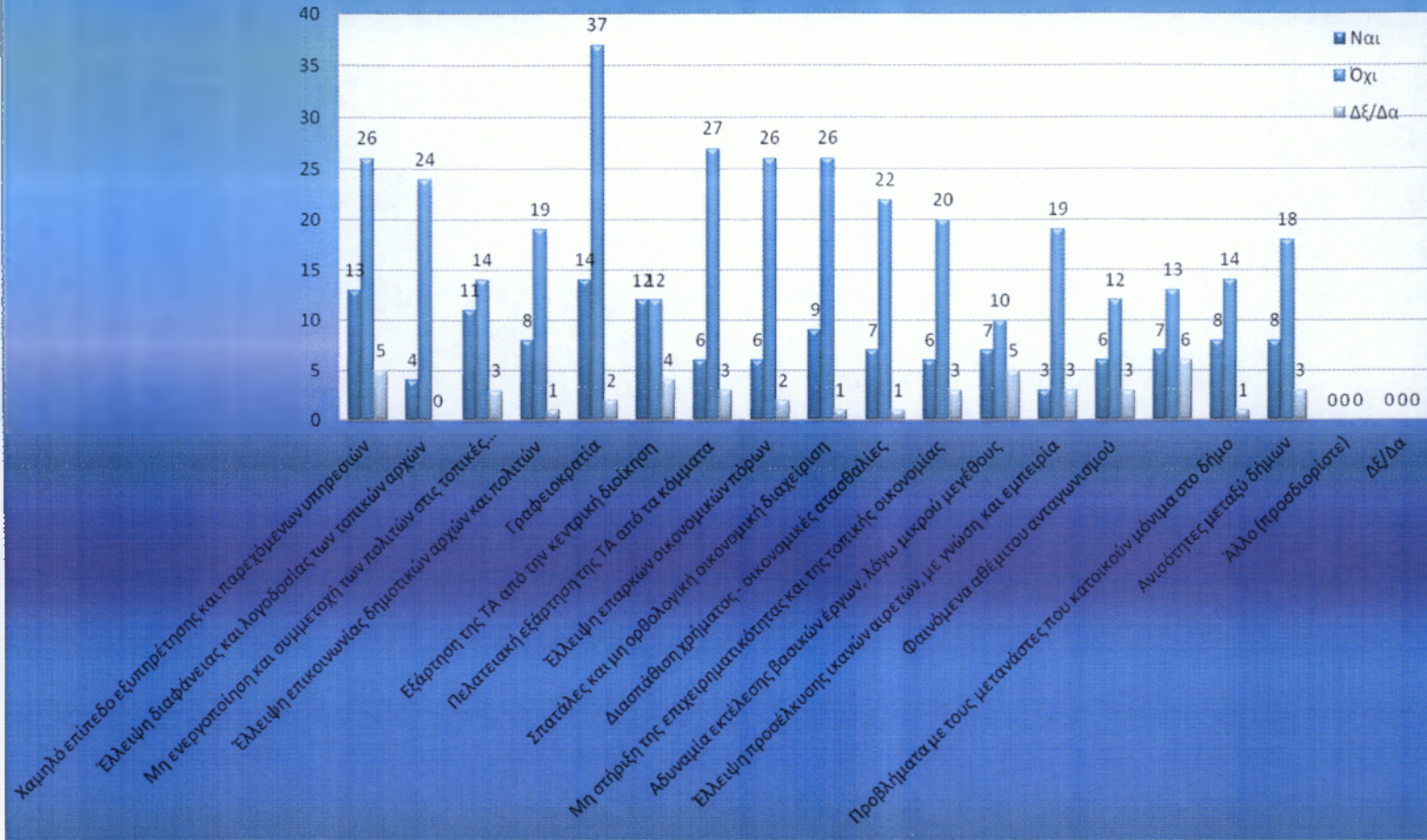
Οι λόγοι για τους οποίους οι δημότες της Καλαμάτας δεν συμμετείχαν στις προηγούμενες αυτοδιοικητικές εκλογές έχουν να κάνουν σε ποσοστό 53% με την διαμαρτυρία προς το υπάρχον πολιτικό σύστημα, το 32% δεν τους εξέφραζε κάποιος από τους συμμετέχοντες συνδυασμούς. Τέλος το 10% δηλώνει αγανακτημένο από την κακή δημοτική διαχείριση.

Ερώτηση 11^η: Πείτε μας την άποψή σας για τα προβλήματα - αδυναμίες με το προηγούμενο καθεστώς ΤΑ («Καποδίστριας») και τη δυνατότητα βελτίωσης με το πρόγραμμα «Καλλικράτης»

	Αναμένετε βελτίωση με τον "Καλλικράτη";			
		Ναι	Όχι	Δέ/Δα
Χαμηλό επίπεδο εξυπηρέτησης και παρεχόμενων υπηρεσιών	44	13	26	5
Έλλειψη διαφάνειας και λογοδοσίας των τοπικών αρχών	28	4	24	0
Μη ενεργοποίηση και συμμετοχή των πολιτών στις τοπικές υποθέσεις	28	11	14	3
Έλλειψη επικοινωνίας δημοτικών αρχών και πολιτών	28	8	19	1
Γραφειοκρατία	53	14	37	2
Εξάρτηση της ΤΑ από την κεντρική διοίκηση	28	12	12	4
Πελατειακή εξάρτηση της ΤΑ από τα κόμματα	36	6	27	3
Έλλειψη επαρκών οικονομικών πόρων	34	6	26	2
Σπατάλες και μη ορθολογική οικονομική διαχείριση	36	9	26	1
Διασπάθιση χρήματος - οικονομικές ατασθαλίες	30	7	22	1
Μη στήριξη της επιχειρηματικότητας και της τοπικής οικονομίας	29	6	20	3
Αδυναμία εκτέλεσης βασικών έργων, λόγω μικρού μεγέθους	22	7	10	5
Έλλειψη προσέλκυσης ικανών αιρετών, με γνώση και εμπειρία	25	3	19	3
Φαινόμενα αθέμιτου ανταγωνισμού	21	6	12	3
Κυριαρχία τοπικών ομάδων συμφερόντων, πελατειακών σχέσεων και ευνοιοκρατίας	26	7	13	6
Προβλήματα με τους μετανάστες που κατοικούν μόνιμα στο δήμο	23	8	14	1
Ανισότητες μεταξύ δήμων	29	8	18	3
Άλλο (προσδιορίστε)	0	0	0	0
Δέ/Δα	0	0	0	0

ΕΡΩΤΗΣΗ 11η Πείτε μας την άποψή σας για τα προβλήματα - αδυναμίες με το προηγούμενο καθεστώς ΤΑ («Καποδίστριας») και τη δυνατότητα βελτίωσης με το πρόγραμμα

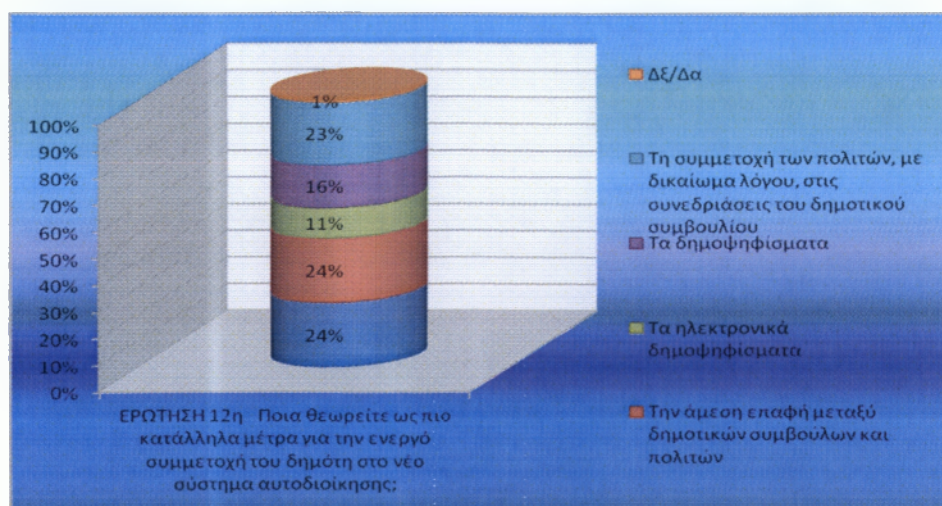

Διάγραμμα 2-11: Προβλήματα του Προγράμματος «Καποδίστριας & δυνατότητα βελτίωσης με «Καλλικράτη»

Στο παραπάνω διάγραμμα παρατηρούμε ότι οι δημότες του Δήμου Καλαμάτας δηλώνουν ότι η μεγαλύτερη αδυναμία του προγράμματος «Καποδίστριας» ήταν η γραφειοκρατία και το χαμηλό επίπεδο εξυπηρέτησης και παρεχόμενων υπηρεσιών. Με την εφαρμογή του «Καλλικράτη» οι δημότες δεν είναι ιδιαίτερα αισιόδοξοι και αυτό απεικονίζεται από το διάγραμμα, καθώς βλέπουμε ότι δεν πιστεύουν πώς θα βελτιωθεί η κατάσταση σε κανένα πρόβλημα που αναφέρεται στην έρευνα. Είναι φανερό μέσα από την έρευνα ότι οι δημότες είναι δύσπιστοι σε ότι αφορά τα θετικά αναμενόμενα αποτελέσματα από την εφαρμογή του «Καλλικράτη».

Ερώτηση 12^η: Ποια θεωρείτε ως πιο κατάλληλα μέτρα για την ενεργό συμμετοχή του δημότη στο νέο σύστημα αυτοδιοίκησης;

Την ηλεκτρονική διαβούλευση μέσω διαδικτύου	30	24%
Την άμεση επαφή μεταξύ δημοτικών συμβούλων και πολιτών	30	24%
Τα ηλεκτρονικά δημοψηφίσματα	14	11%
Τα δημοψηφίσματα	20	16%
Τη συμμετοχή των πολιτών, με δικαίωμα λόγου, στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου	29	23%
Δξ/Δα	1	1%
Σύνολο	124	100%

Διάγραμμα 2-12: Μέτρα συμμετοχής του δημότη στην Τοπική Αυτοδιοίκηση

Η ενεργός συμμετοχή των δημοτών στο νέο σύστημα αυτοδιοίκησης είναι απαραίτητο συστατικό για την επιτυχία του εγχειρήματος. Σύμφωνα με την έρευνα οι δημότες θεωρούν ότι ο Δήμος για να ενισχύσει την ενεργό συμμετοχή των δημοτών του θα πρέπει να υπάρχει άμεση επαφή μεταξύ δημοτικών συμβούλων και πολιτών (24%) και να ενισχυθεί η ηλεκτρονική διαβούλευση μέσω του διαδικτύου (24%). Επίσης θα πρέπει να συμμετέχουν οι πολίτες, με δικαίωμα λόγου, στις συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου (22%). Τέλος σε ένα μικρό ποσοστό της τάξης του 11 & 16% τα ηλεκτρονικά ή μη δημοψηφίσματα θα μπορούσαν σύμφωνα με τους δημότες να ενισχύσουν την συμμετοχή των δημοτών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Ερώτηση 13^η: Πώς κρίνετε τη συνένωση που εφαρμόστηκε στο δήμο σας;

Είναι σωστή	5	8%
Είναι γενικά σωστή, αλλά θα έπρεπε να είχε προκύψει μετά από διαβούλευση με την τοπική κοινωνία	16	27%
Δεν είναι σωστή, αλλά αποτελεί βελτίωση σε σχέση με το προηγούμενο καθεστώς	12	20%
Δεν είναι σωστή και δημιουργεί προβλήματα στη λειτουργία του νέου δήμου	13	22%
Δξ/Δα	14	23%
Σύνολο	60	100%

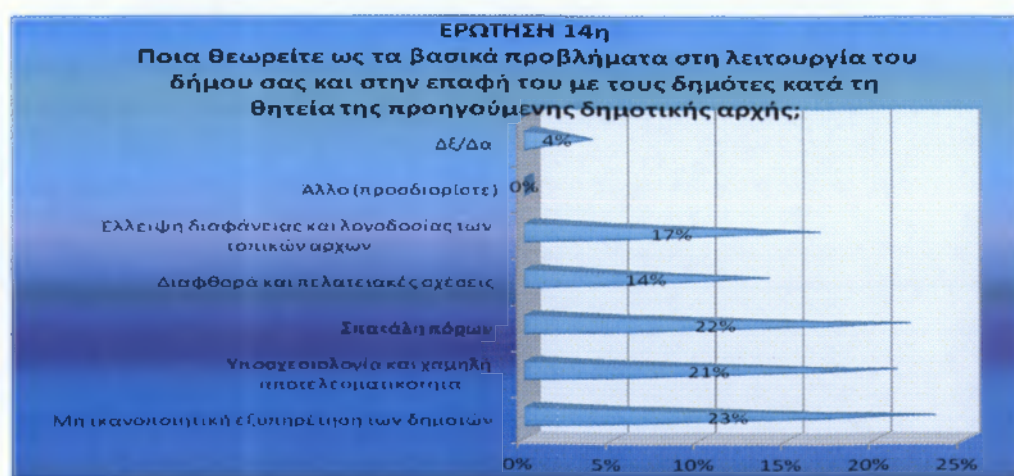

Διάγραμμα 2-13: Αξιολόγηση της συνένωσης που εφαρμόστηκε στο Δήμο Καλαμάτας

Στο παραπάνω διάγραμμα παρουσιάζεται η άποψη των δημοτών ως προς την συνένωση που εφαρμόστηκε στο Δήμο Καλαμάτας. Το μεγαλύτερο ποσοστό (27%) πιστεύει ότι είναι γενικά σωστή αλλά θα έπρεπε να είχε προκύψει μετά από διαβούλευση με την τοπική κοινωνία. Ακολουθεί το 23% των δημοτών το οποίο δεν έχει άποψη επι του θέματος, δεν γνωρίζει δηλαδή αν η συνένωση που εφαρμόστηκε θα είναι προς όφελος ή θα ζημειώσει τον Δήμο. Ένα μεγάλο ποσοστό (22%) θεωρεί ότι δεν είναι σωστή και δημιουργεί προβλήματα στη λειτουργία του Δήμου. Το 20% θεωρεί ότι δεν είναι σωστή αλλά αποτελεί βελτίωση σε σχέση με το προηγούμενο καθεστώς. Τέλος μόνο το 8% πιστεύει ότι η συνένωση που εφαρμόστηκε είναι σωστή.

Ερώτηση 14^η: Ποια θεωρείτε ως τα βασικά προβλήματα στη λειτουργία του δήμου σας και στην επαφή του με τους δημότες κατά τη θητεία της προηγούμενης δημοτικής αρχής;

Μη ικανοποιητική εξυπηρέτηση των δημοτών	32	23%
Υποσχεσιολογία και χαμηλή αποτελεσματικότητα	29	21%
Σπατάλη πόρων	30	22%
Διαφθορά και πελατειακές σχέσεις	19	14%
Έλλειψη διαφάνειας και λογοδοσίας των τοπικών αρχών	23	17%
Άλλο (προσδιορίστε)	0	0%
Δέ/Δα	5	4%
Σύνολο	138	100%

Διάγραμμα 2-14: Προβλήματα στην Λειτουργία του Δήμου με την προηγούμενη Δημοτική Αρχή

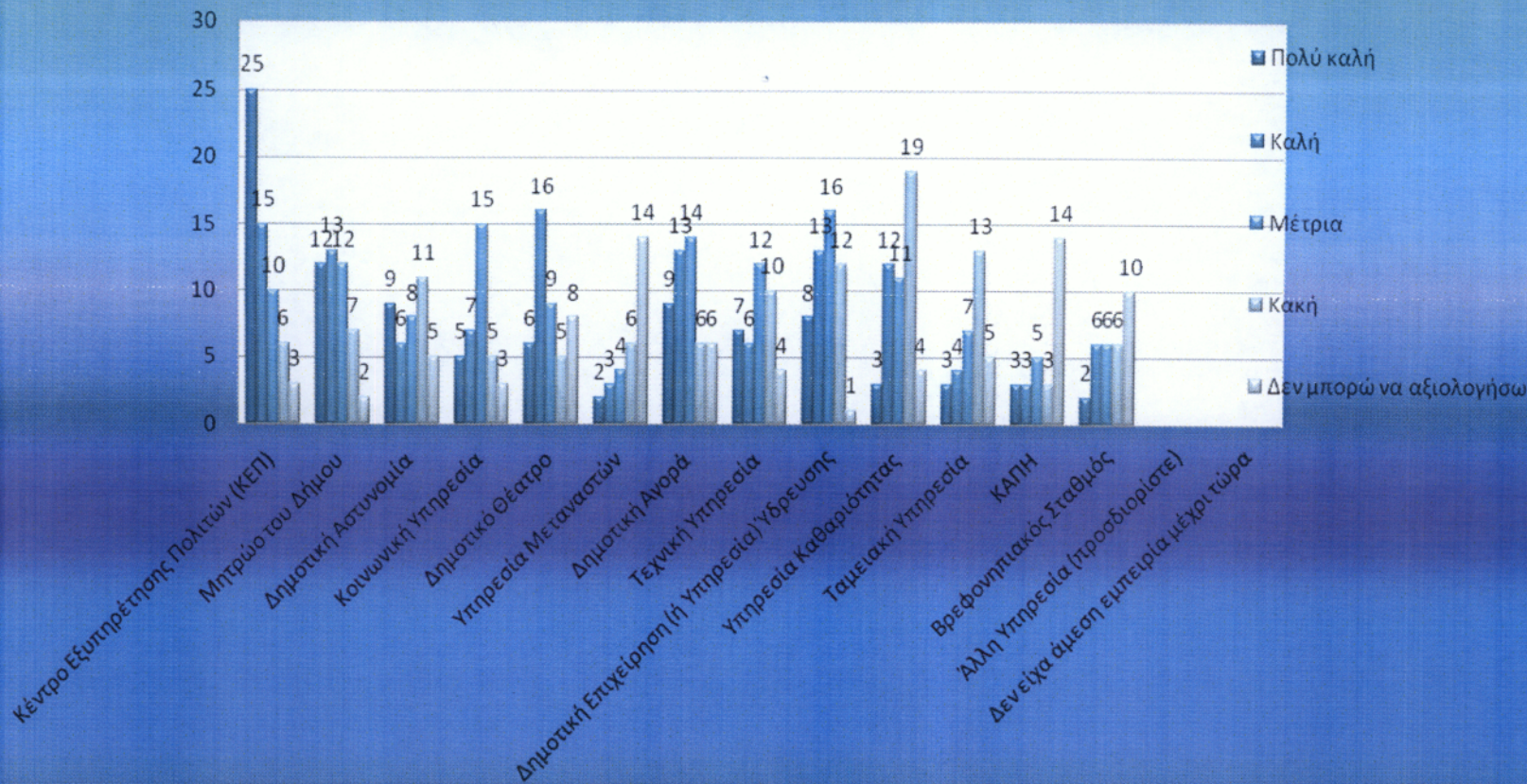
Οι δημότες του Δήμου Καλαμάτας πιστεύουν ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετώπιζε ο Δήμος με την προηγούμενη Δημοτική Αρχή ήταν μη ικανοποιητική εξυπηρέτηση των δημοτών σε ποσοστό 23%. Η κατασπατάληση των πόρων είναι το επόμενο πρόβλημα που είχαν εντοπίσει οι δημότες (22%). Ακολουθεί με 21% η υποσχεσιολογία και η χαμηλή αποτελεσματικότητα. Ένα ακόμα πρόβλημα του Δήμου Καλαμάτας ήταν η έλλειψη διαφάνειας (17%). Τέλος η διαφθορά & οι πελατειακές σχέσεις (14%) της προηγούμενης δημοτικής αρχής αποτέλεσαν προβλήματα για τους δημότες.

Ερώτηση 15^η: Αξιολογήστε την εξυπηρέτηση που είχατε από υπηρεσίες του Δήμου σας την τελευταία ζετία πριν από τον «Καλλικράτη»

		Αξιολόγηση εξυπηρέτησης				
		Πολύ καλή	Καλή	Μέτρια	Κακή	Δεν μπορώ να αξιολογήσω
Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ)	59	25	15	10	6	3
Μητρώο του Δήμου	46	12	13	12	7	2
Δημοτική Αστυνομία	39	9	6	8	11	5
Κοινωνική Υπηρεσία	35	5	7	15	5	3
Δημοτικό Θέατρο	44	6	16	9	5	8
Υπηρεσία Μεταναστών	29	2	3	4	6	14
Δημοτική Αγορά	48	9	13	14	6	6
Τεχνική Υπηρεσία	39	7	6	12	10	4
Δημοτική Επιχείρηση (ή Υπηρεσία) Ύδρευσης	50	8	13	16	12	1
Υπηρεσία Καθαριότητας	49	3	12	11	19	4
Ταμειακή Υπηρεσία	32	3	4	7	13	5
ΚΑΠΗ	28	3	3	5	3	14
Βρεφονηπιακός Σταθμός	30	2	6	6	6	10
Άλλη Υπηρεσία (προσδιορίστε)	0					
Δεν είχα άμεση εμπειρία μέχρι τώρα	0					

ΕΡΩΤΗΣΗ 15η

Αξιολογήστε την εξυπηρέτηση που είχατε απο υπηρεσίες του Δήμου σας την τελευταία Ζετία πριν απο τον "Καλλικράτη"

Διάγραμμα 2-15: Αξιολόγηση Υπηρεσιών του Δήμου πριν την εφαρμογή του «Καλλικράτη»

Από το παραπάνω διάγραμμα παρατηρούμε την αξιολόγηση των δημοτών για τις υπηρεσίες του δήμου την τελευταία 3ετία. Οι υπηρεσίες του Δήμου Καλαματάς που αξιολογούνται ως «Κακές» είναι η Δημοτική Αστυνομία, η Ταμειακή Υπηρεσία και η Υπηρεσία Καθαριότητας. Ως «μέτριες» αξιολογούνται η Κοινωνική Υπηρεσία, η Δημοτική Αγορά, η Τεχνική Υπηρεσία και η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης. Οι υπηρεσίες που αξιολογούνται ως «Καλές» είναι το Μητρώο του Δήμου και το Δημοτικό Θέατρο. Ως «Πολύ Καλή» αξιολογείται το Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών. Τέλος οι υπηρεσίες που δεν μπόρεσαν να αξιολογήσουν οι δημότες για λόγους μη χρήσης τους είναι η Υπηρεσία Μεταναστών, το ΚΑΠΗ και ο Βρεφονηπιακός Σταθμός.

Ερώτηση 16^η: Αξιολογήστε την εξυπηρέτηση που είχατε από υπηρεσίες του Δήμου σας με την εφαρμογή του «Καλλικράτη»

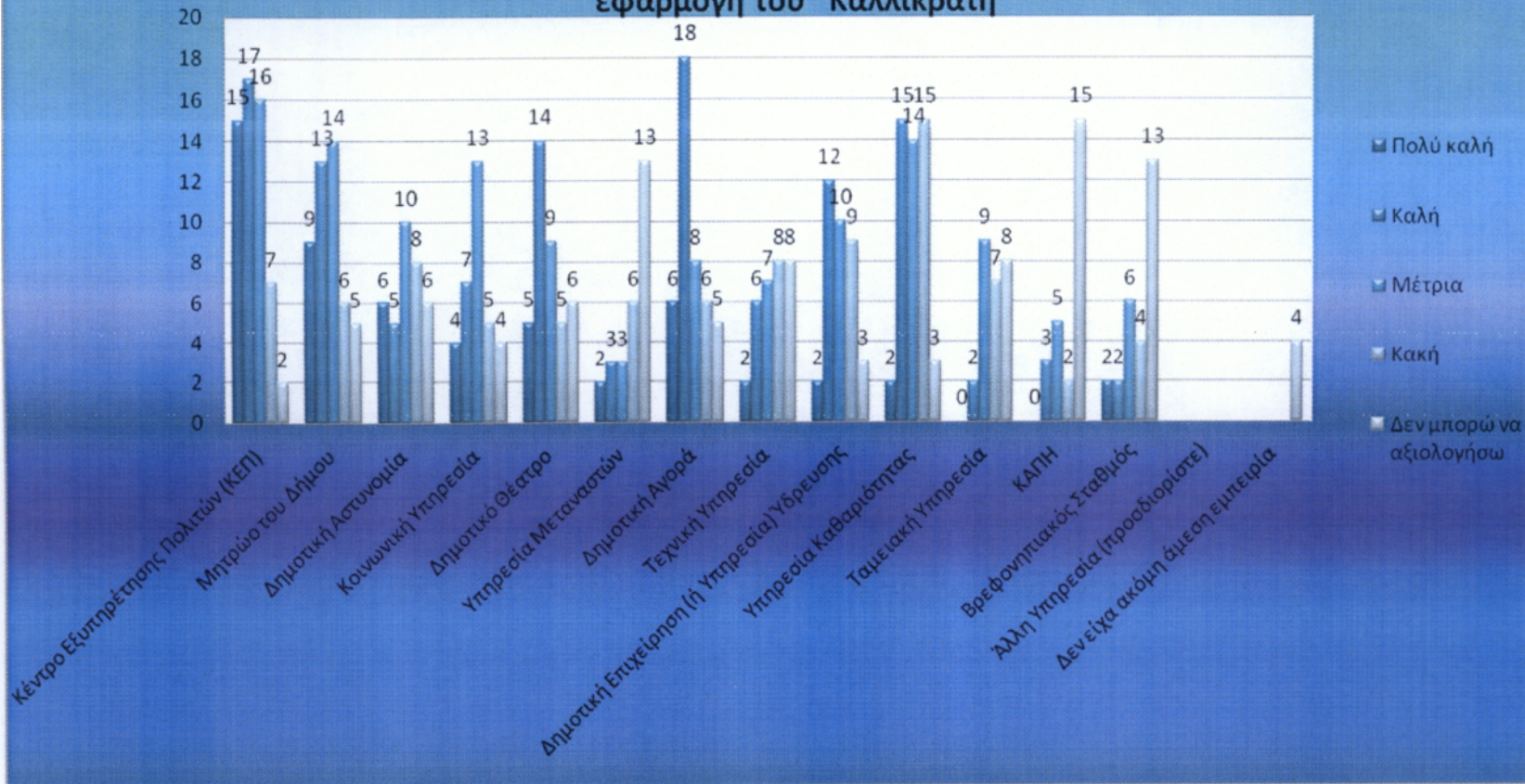
		Πολύ καλή	Καλή	Μέτρια	Κακή	Δεν μπορώ να αξιολογήσω
Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ)	57	15	17	16	7	2
Μητρώο του Δήμου	47	9	13	14	6	5
Δημοτική Αστυνομία	35	6	5	10	8	6
Κοινωνική Υπηρεσία	33	4	7	13	5	4
Δημοτικό Θέατρο	39	5	14	9	5	6
Υπηρεσία Μεταναστών	27	2	3	3	6	13
Δημοτική Αγορά	43	6	18	8	6	5
Τεχνική Υπηρεσία	31	2	6	7	8	8
Δημοτική Επιχείρηση (ή Υπηρεσία) Ύδρευσης	36	2	12	10	9	3
Υπηρεσία Καθαριότητας	49	2	15	14	15	3
Ταμειακή Υπηρεσία	26	0	2	9	7	8
ΚΑΠΗ	25	0	3	5	2	15
Βρεφονηπιακός Σταθμός	27	2	2	6	4	13
Άλλη Υπηρεσία (προσδιορίστε)	0					
Δεν είχα ακόμη άμεση εμπειρία	4					4

Στο παρακάτω διάγραμμα παρατηρούμε ότι οι δημότες του Δήμου Καλαμάτας μετά την εφαρμογή του σχεδίου «Καλλικράτης», αναβαθμίζουν σε ότι αφορά την αξιολόγηση, τις υπηρεσίες της Δημοτικής Υπηρεσίας, της Δημοτικής Αγοράς, της ΔΕΥΑΚ, τις υπηρεσίες Καθαριότητας και την Ταμειακή Υπηρεσία ενώ υποβαθμίζουν το ΚΕΠ και την Τεχνική Υπηρεσία.

ΕΡΩΤΗΣΗ 16η

Αξιολογήστε την εξυπηρέτηση που είχατε απο υπηρεσίες του Δήμου σας με την εφαρμογή του "Καλλικράτη"

Διάγραμμα 2-16: Αξιολόγηση Υπηρεσιών μετά την Εφαρμογή του «Καλλικράτη»

Ερώτηση 17^η: Αξιολογήστε συνολικά τις υπηρεσίες που σας παρέχονται από το δήμο σας σήμερα ως προς:

	Πολύ ικανοποιημένος/η	Ικανοποιημένος/η	Δυσανεστημένος/η	Πολύ Δυσανεστημένος/η	Δεν μπορώ να αξιολογήσω
Την ποιότητα	1	17	25	7	1
Την ποσότητα / επάρκεια	0	11	30	6	2
Το εύρος των παρεχόμενων υπηρεσιών	3	11	28	10	2
Τα χρήματα που πληρώνετε	3	3	27	22	1
Δξ/Δα					1

Διάγραμμα 2-17: Αξιολόγηση Υπηρεσιών του Δήμου έως σήμερα

Οι δημότες της Καλαμάτας δηλώνουν δυσαρεστημένοι από τις υπηρεσίες του Δήμου τόσο ως προς την ποιότητα, την ποσότητα, το εύρος αλλά και ως προς τα χρήματα που πληρώνουν σε αυτές τις υπηρεσίες. Ειδικά ως προς τα χρήματα τα οποία πληρώνουν οι δημότες είναι πολύ δυσαρεστημένοι καθώς θεωρούν ότι το ποσό των Δημοτικών τελών είναι ιδιαίτερα υψηλό για το μέσο κάτοικο.

Ερώτηση 18^η: Ποια θεωρείτε ως τα κρίσιμα ζητήματα της περιοχής σας τα οποία θα πρέπει να αντιμετωπισθούν κατά προτεραιότητα από τη δημοτική αρχή;

	1η Προτεραιότητα	2η Προτεραιότητα	3η Προτεραιότητα	4η Προτεραιότητα
Διαχείριση απορριμμάτων	30	7	9	2
Διαχείριση υδάτινων πόρων	0	6	7	7
Πολεοδομικός σχεδιασμός	0	4	6	14
Βασικές τεχνικές υποδομές	5	10	11	6
Βασικές κοινωνικές υποδομές	3	8	5	8
Αδειοδοτήσεις καταστημάτων	0	2	5	3
Χαμηλή επιχειρηματικότητα	2	4	11	4
Ανεργία	19	12	4	6
Χαμηλές παραγωγικές επενδύσεις	1	4	2	2
Άλλο (προσδιορίστε)	0	0	0	0
ΔΕ/Δα	0	0	0	0
max # απαντήσεων	30	12	11	14

Διάγραμμα 2-18 Κρίσιμα Ζητήματα του Δήμου κατά Προτεραιότητα

Οι δημότες που συμμετείχαν στην έρευνα κλήθηκαν να ιεραρχήσουν τα προβλήματα του Δήμου που θα πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά προτεραιότητα. Ως πρώτη προτεραιότητα οι δημότες επιθυμούν να παρθούν μέτρα για καλύτερη

διαχείριση των απορριμμάτων, πρόβλημα το οποίο ταλανίζει τους κατοίκους συχνά. Σε δεύτερη προτεραιότητα θα πρέπει ο Δήμος να αντιμετωπίσει την αυξανόμενη ανεργία. Σε τρίτη προτεραιότητα οι δημότες πιστεύουν ότι πρέπει να παρθούν μέτρα για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και να βελτιωθούν οι τεχνικές υποδομές. Τέλος ως τέταρτη προτεραιότητα θα πρέπει να βελτιωθεί ο πολεοδομικός σχεδιασμός της πόλης.

Ερώτηση 19^η: Ποιες προτεραιότητες θα πρέπει να θέσει το Δημοτικό Συμβούλιο στα θέματα διαχείρισης των απορριμμάτων;

	1η Προτεραιότητα	2η Προτεραιότητα	3η Προτεραιότητα	4η Προτεραιότητα
Διαλογή στην πηγή και προώθηση προγραμμάτων ανακύκλωσης	15	9	8	6
Κλείσιμο και αποκατάσταση Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ)	4	13	11	7
Εξεύρεση χώρων για την δημιουργία μονάδων επεξεργασίας και τελικής διάθεσης υπολειμμάτων	9	8	7	4
Κατασκευή ΧΥΤΥ (Χώροι Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων, για ό,τι μένει μετά την επεξεργασία)	11	14	8	6
Δημιουργία σταθμών μεταφόρτωσης απορριμμάτων	0	1	3	6
Κατασκευή μονάδας καύσης απορριμμάτων	3	3	6	5
Κατασκευή μονάδας λιπασματοποίησης	8	6	5	7
Άλλο (προσδιορίστε)	0	2	0	0
ΔΕ/Δα	8	0	0	0
max # απαντήσεων	15	14	11	7

Διάγραμμα 2-19: Διαχείριση Απορριμμάτων κατά προτεραιότητα από 1 έως 4

Η διαχείριση των απορριμμάτων είναι το σοβαρότερο πρόβλημα το οποίο αντιμετωπίζει ο Δήμος Καλαμάτας. Μετά το κλείσιμο της ελεγχόμενης χωματερής στην Μαραθόλακκα οι δημότες αντιμετώπισαν πολλά προβλήματα από την μη συγκομιδή των απορριμμάτων. Η διαχείρισή τους είναι πρωτεύουσας σημασίας καθώς σχετίζεται με την καλή υγιεινή του Δήμου και την προστασία του περιβάλλοντος. Οι δημότες θεωρούν ότι ο Δήμος πρέπει να θέσει σε πρώτη προτεραιότητα την προώθηση προγραμμάτων ανακύκλωσης και διαλογής στην πηγή ώστε να μειωθεί σημαντικά ο όγκος των απορριμμάτων. Σε δεύτερη προτεραιότητα θα πρέπει ο Δήμος να κατασκευάσει ΧΥΤΥ, στην περίπτωση αυτή όμως απαιτείται η σωστή ανακύκλωση και διαλογή στην πηγή. Σε τρίτη προτεραιότητα οι δημότες ζητούν από την Δημοτική Αρχή να κλείσει και να αποκαταστήσει τους Χώρους Ανεξέλικτης Διάθεσης Απορριμμάτων. Τέλος θα πρέπει ο Δήμος να επαναλειτουργήσει την μονάδα λιπασματοποίησης που διαθέτει.

Ερώτηση 20^η: Ποιες προτεραιότητες θα πρέπει να θέσει το Δημοτικό Συμβούλιο στα θέματα διαχείρισης των υδάτινων πόρων;

	1η Προτεραιότητα	2η Προτεραιότητα	3η Προτεραιότητα	4η Προτεραιότητα
Μείωση των αντλήσεων του υπόγειου νερού	5	7	5	5
Εξοικονόμηση νερού άρδευσης	16	4	14	6
Καταμέτρηση όλων των χρήσεων του νερού	3	5	8	12
Έργα αξιοποίησης των υδατικών πόρων (φράγματα, γεωτρήσεις, κλπ)	8	19	10	3
Καταγραφή χρήσεων και ζήτησης νερού	1	8	4	10
Μείωση της ρύπανσης των νερών	21	6	6	5
Άλλο (προσδιορίστε)	0	1	1	0
ΔΞ/Δα	7	0	0	0
max # απαντήσεων	21	19	14	12

Η σωστή διαχείριση των υδάτινων πόρων αποτελεί μείζονος σημασία θέμα για τον Δήμο Καλαμάτας. Στο παρακάτω διάγραμμα παρατηρούμε τις ενέργειες που πρέπει να κάνει το Δ.Σ κατά προτεραιότητα για την σωστή διαχείριση των υδάτινων πόρων. Ως πρώτη προτεραιότητα πρέπει να παρθούν τα κατάλληλα μέτρα για την μείωση της ρύπανσής τόσο των επιφανειακών όσο και των υπόγειων υδάτων. Σε

δεύτερη προτεραιότητα η δημοτική αρχή θα πρέπει αν προχωρήσει στην κατασκευή έργων αξιοποίησης των υδάτινων πόρων όπως γεωτρήσεις και φράγματα στις περιπτώσεις που είναι δυνατόν. Η τρίτη προτεραιότητα περιλαμβάνει μέτρα ώστε να εξοικονομηθεί νερό που χρησιμοποιείται για άρδευση. Τέλος θα πρέπει να γίνει πλήρης καταμέτρηση των υδάτινων πόρων και των χρήσεών τους.

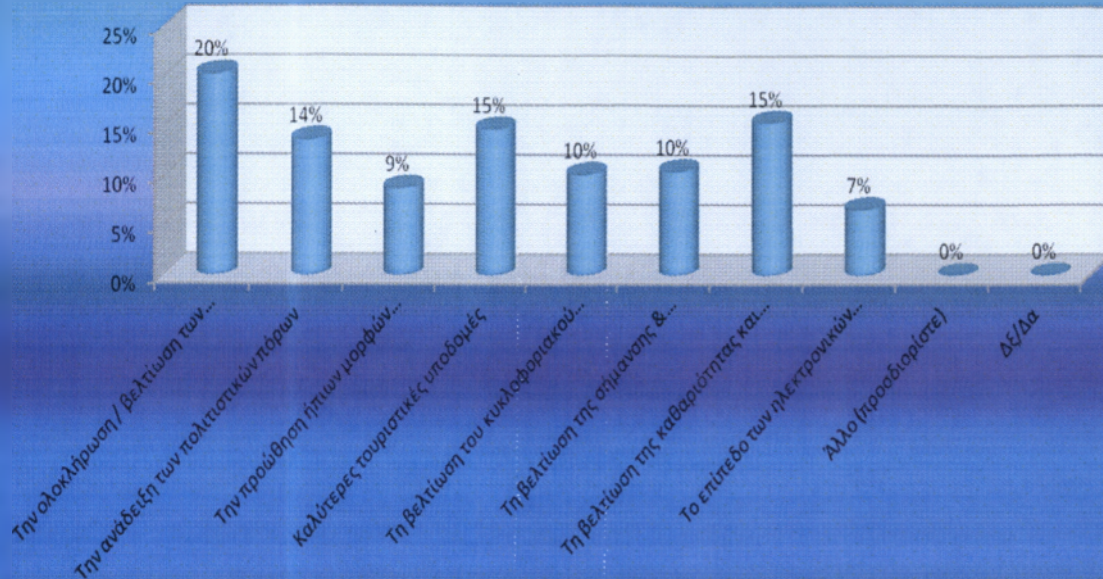
Διάγραμμα 2-20: Διαχείριση Υδάτινων Πόρων κατά προτεραιότητα από 1 έως 4

Ερώτηση 21^η: Ποια μέτρα θεωρείτε σημαντικά για την βελτίωση της επισκεψιμότητας στο δήμο σας;

Την ολοκλήρωση / βελτίωση των οδικών δικτύων	58	20%
Την ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων	39	14%
Την προώθηση ήπιων μορφών τουρισμού	25	9%
Καλύτερες τουριστικές υποδομές	42	15%
Τη βελτίωση του κυκλοφοριακού προβλήματος	29	10%
Τη βελτίωση της σήμανσης & πληροφόρησης για τους επισκέπτες	30	10%
Τη βελτίωση της καθαριότητας και της αισθητικής των περιοχών του δήμου	44	15%
Το επίπεδο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και της ηλεκτρονικής πληροφόρησης συνολικά σε τοπικό επίπεδο	19	7%
Άλλο (προσδιορίστε)	0	0%
ΔΕ/Δα	0	0%
	286	100%

ΕΡΩΤΗΣΗ 21η

Ποια μέτρα θεωρείτε σημαντικά για την βελτίωση της επισκεψιμότητας στο δήμο σας;

Διάγραμμα 2-21: Μέτρα Βελτίωσης της Επισκεψιμότητας

Ο Δήμος Καλαμάτας είναι ένας ολοένα αναπτυσσόμενος τουριστικός προορισμός τα τελευταία χρόνια. Η βελτίωση της επισκεψιμότητας με την δημιουργία κατάλληλων υποδομών θα οδηγήσει σε μεγαλύτερη ανάπτυξη του Δήμου και οικονομική ευρωστία στους δημότες του. Για να συμβεί αυτό οι δημότες προτείνουν να παρθούν μέτρα όπως η ολοκλήρωση και η βελτίωση του οδικού δικτύου, κυρίως η ολοκλήρωση της εθνικής οδού Τρίπολης – Καλαμάτας και του Περιφερειακού της Καλαμάτας, τα έργα αυτά θα βελτιώσουν κατά πολύ την μεταφορική σύνδεση με την πρωτεύουσα και βοηθήσουν στην ανάπτυξη. Ακόμη η δημοτική αρχή θα πρέπει να πάρει μέτρα για την δημιουργία καλύτερων τουριστικών υποδομών και να βελτιώσει την καθαριότητα της περιοχής. Τέλος θα πρέπει να βελτιώσει την σήμανση για του επισκέπτες αλλά και να ρυθμίσει το κυκλοφοριακό πρόβλημα με την δημιουργία θέσεων παρκαρίσματος και ενίσχυσης της χρήσης ποδηλάτου στο κέντρο.

Ερώτηση 22^η: Σε ποιους τομείς πιστεύετε ότι θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν υπηρεσίες εθελοντικών οργανώσεων ή προσώπων στο δήμο σας;

Πράσινο - Καθαριότητα	47	37%
Ανακύκλωση	43	34%
Υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας	34	27%
Άλλο (προσδιορίστε)	2	2%
Δξ/Δα	2	2%
	128	100%

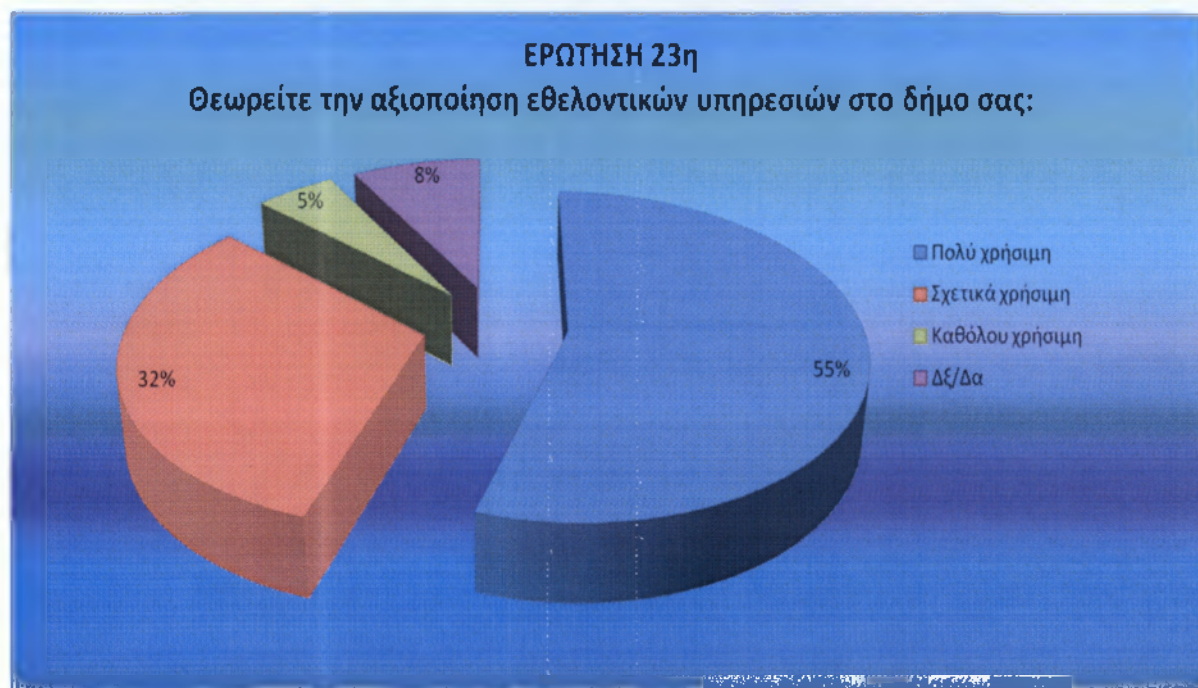
Διάγραμμα 2-22: Τομείς Αξιοποίησης Εθελοντικών Οργανώσεων

Οι εθελοντικές οργανώσεις παράγουν θετικό έργο σε μια κοινωνία. Σε ότι αφορά την αξιοποίηση των εθελοντικών οργανώσεων από το Δήμο Καλαμάτας, το 37% των δημοτών πιστεύουν ότι θα πρέπει να αξιοποιηθούν σε τομείς όπως το πράσινο και η καθαριότητα. Ένας ακόμα τομέας θα μπορούσε να είναι η ανακύκλωση (34%). Τέλος το 28% θεωρεί ότι στην εθελοντική συμμετοχή θα μπορούσαν να βασιστούν οι υπηρεσίες κοινωνική πρόνοιας.

Ερώτηση 23^η: Θεωρείτε την αξιοποίηση εθελοντικών υπηρεσιών στο δήμο σας:

Πολύ χρήσιμη	33	55%
Σχετικά χρήσιμη	19	32%
Καθόλου χρήσιμη	3	5%
Δξ/Δα	5	8%
	60	100%

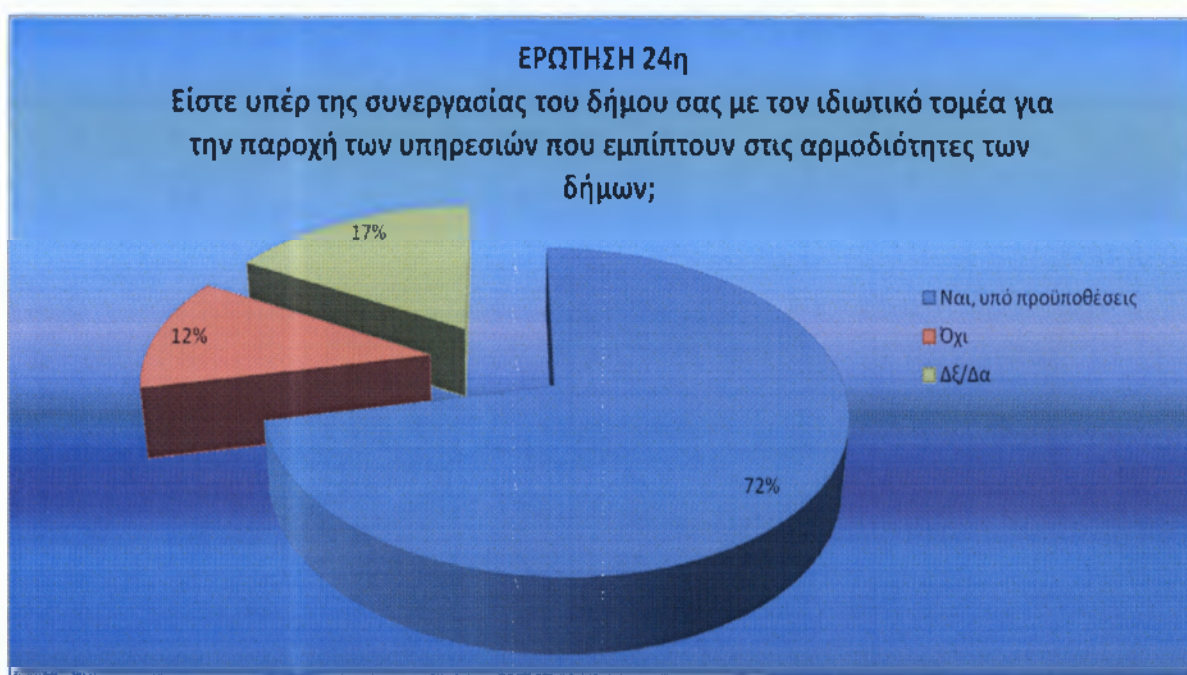

Διάγραμμα 2-23: Αξιολόγηση Εθελοντικών Υπηρεσιών στο Δήμο

Σύμφωνα με τους δημότες του Δήμου Καλαμάτας, η αξιοποίηση των εθελοντικών υπηρεσιών κρίνεται ως πολύ χρήσιμη από το 55% των ερωτηθέντων. Το 32% την θεωρεί σχετικά χρήσιμη ενώ μόλις το 5% των δημοτών δεν βλέπει καμία χρησιμότητα στην αξιοποίησή τους.

Ερώτηση 24^η: Είστε υπέρ της συνεργασίας του δήμου σας με τον ιδιωτικό τομέα για την παροχή των υπηρεσιών που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες των δήμων;

Ναι, υπό προϋποθέσεις	43	72%
Όχι	7	12%
Δξ/Δα	10	17%
	60	100%

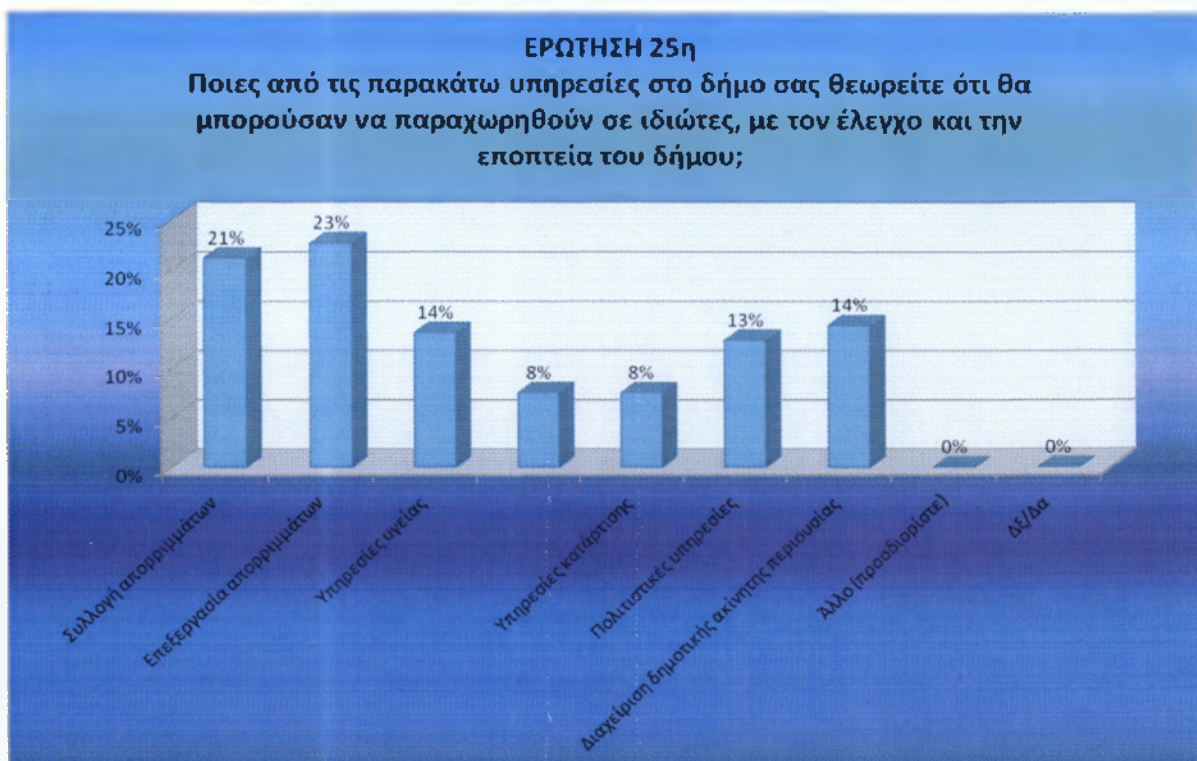

Διάγραμμα 2-24: Συνεργασία Δήμου με Ιδιωτικό Τομέα

Στο παραπάνω διάγραμμα παρουσιάζεται η άποψη των δημοτών σε ότι αφορά την συνεργασία του δήμου με τον ιδιωτικό τομέα για την παροχή υπηρεσιών. Το 72% των δημοτών πιστεύουν πως ο δήμος θα πρέπει να συνεργάζεται με το ιδιωτικό τομέα, υπό προϋποθέσεις. Αντίθετη άποψη έχει μόνο το 12% των δημοτών. Ενώ το 17% δηλώνει άγνοια επι του θέματος.

Ερώτηση 25^η: Ποιες από τις παρακάτω υπηρεσίες στο δήμο σας θεωρείτε ότι θα μπορούσαν να παραχωρηθούν σε ιδιώτες, με τον έλεγχο και την εποπτεία του δήμου;

Συλλογή απορριμμάτων	28	21%
Επεξεργασία απορριμμάτων	30	23%
Υπηρεσίες υγείας	18	14%
Υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας και αλληλεγγύης	10	8%
Υπηρεσίες κατάρτισης	10	8%
Πολιτιστικές υπηρεσίες	17	13%
Διαχείριση δημοτικής ακίνητης περιουσίας	19	14%
Άλλο (προσδιορίστε)	0	0%
Δξ/Δα	0	0%
	132	100%

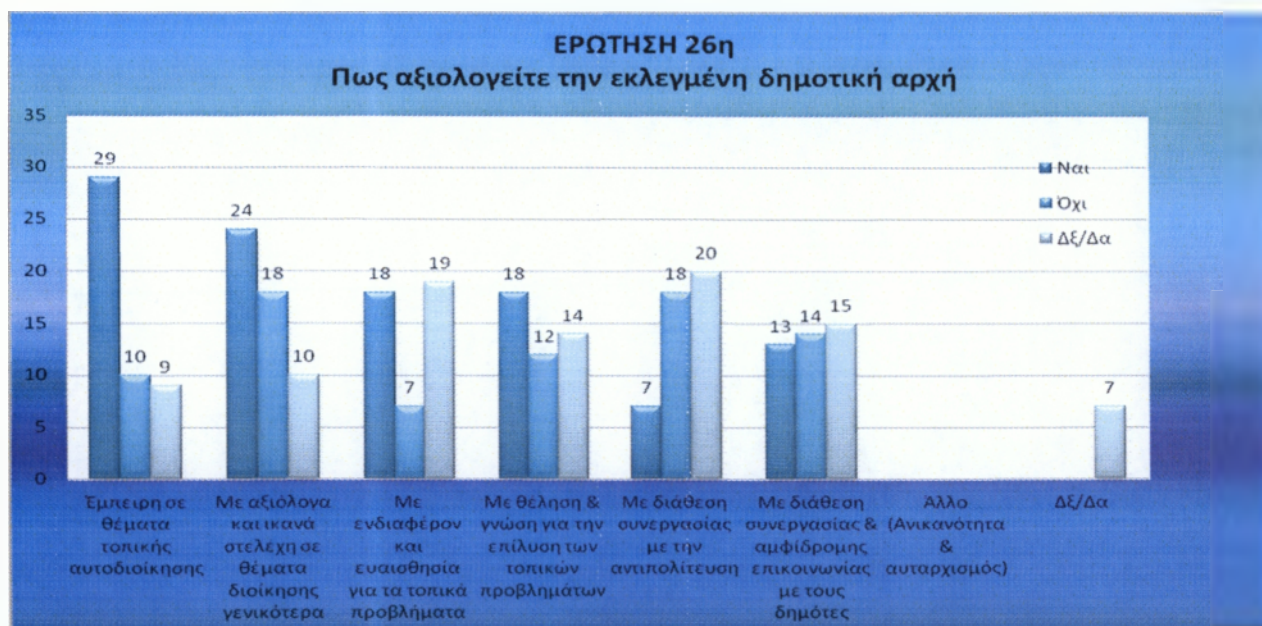

Διάγραμμα 2-25: Υπηρεσίες που θα μπορούσαν να παραχωρηθούν σε Ιδιώτες

Οι δημότες του Δήμου Καλαμάτας θεωρούν ότι οι υπηρεσίες που θα μπορούσαν να παραχωρηθούν σε ιδιώτες είναι η επεξεργασία (23%) αλλά και η συλλογή (21%) των απορριμμάτων, οι υπηρεσίες υγείας (14%), η διαχείριση της ακίνητης πειουσίας του Δήμου (14%) αλλά και οι πολιτιστικές υπηρεσίες (13%).

Ερώτηση 26^η: Πως αξιολογείτε την εκλεγμένη δημοτική αρχή (δήμαρχο και δημοτικούς συμβούλους της πλειοψηφίας);

	Ναι	Όχι	Δξ/Δα
Έμπειρη σε θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης	29	10	9
Με αξιόλογα και ικανά στελέχη σε θέματα διοίκησης γενικότερα	24	18	10
Με ενδιαφέρον και ευαισθησία για τα τοπικά προβλήματα	18	7	19
Με θέληση & γνώση για την επίλυση των τοπικών προβλημάτων	18	12	14
Με διάθεση συνεργασίας με την αντιπολίτευση	7	18	20
Με διάθεση συνεργασίας & αμφίδρομης επικοινωνίας με τους δημότες	13	14	15
Άλλο (Ανικανότητα & αυταρχισμός)			
Δξ/Δα			7

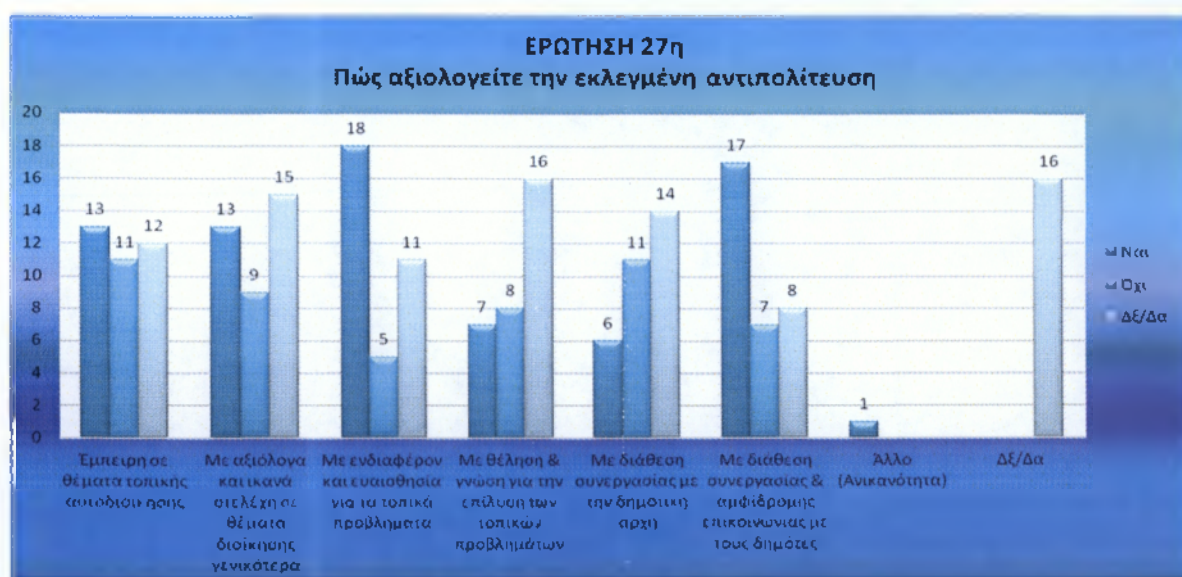

Διάγραμμα 2-26: Αξιολόγηση της εκλεγμένης δημοτικής αρχής

Σε ότι αφορά την αξιολόγηση της εκλεγμένης δημοτικής αρχής, αυτή κρίνεται θετικά στο ότι διαθέτει ικανά και αξιόλογα στελέχη, στο ότι έχει ενδιαφέρον για τα τοπικά προβλήματα αλλά και θέληση για την επίλυσή τους. Επίσης από τους περισσότερους δημότες κρίνεται έμπειρη σε θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης. Σε θέματα όμως όπως η διάθεση να συνεργασθεί με την αντιπολίτευση και με τους δημότες, οι ερωτηθέντες δηλώνουν άγνοια.

Ερώτηση 27^η: Πώς αξιολογείτε την εκλεγμένη αντιπολίτευση (επικεφαλής συνδυασμών και δημοτικούς συμβούλους που συγκροτούν τη μειοψηφία του δημοτικού συμβουλίου);

	Ναι	Όχι	Δξ/Δα
Έμπειρη σε θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης	13	11	12
Με αξιόλογα και ικανά στελέχη σε θέματα διοίκησης γενικότερα	13	9	15
Με ενδιαφέρον και ευαισθησία για τα τοπικά προβλήματα	18	5	11
Με θέληση & γνώση για την επίλυση των τοπικών προβλημάτων	7	8	16
Με διάθεση συνεργασίας με την δημοτική αρχή	6	11	14
Με διάθεση συνεργασίας & αμφίδρομης επικοινωνίας με τους δημότες	17	7	8
Άλλο (Ανικανότητα)	1		
Δξ/Δα			16

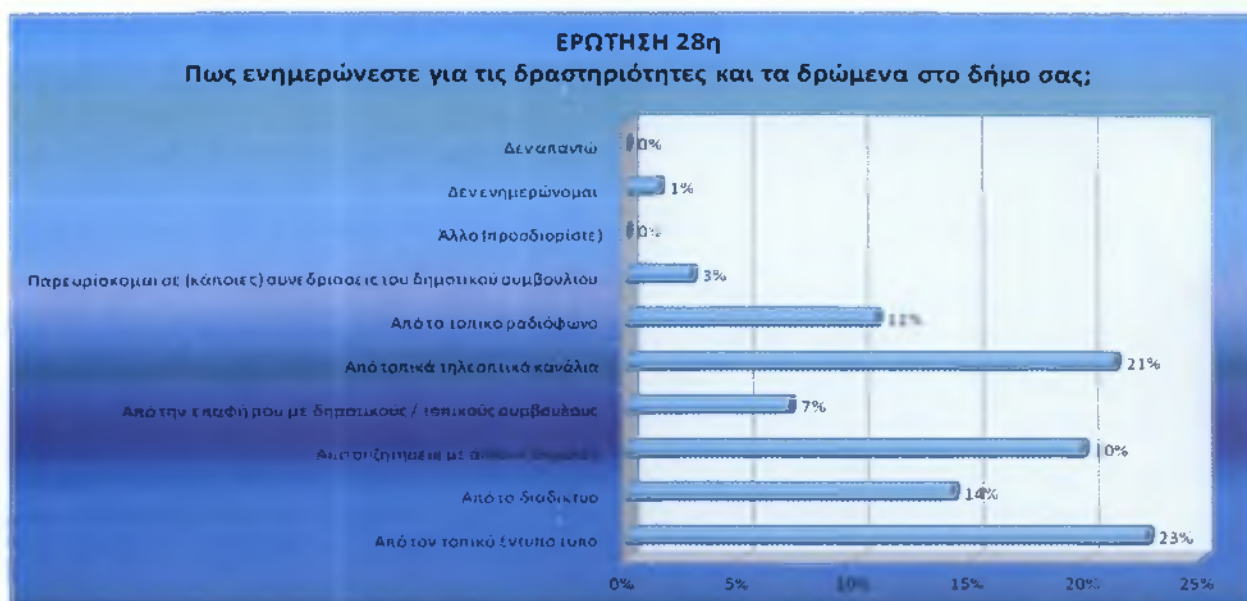

Διάγραμμα 2-27: Αξιολόγηση της εκλεγμένης αντιπολίτευσης

Αξιόλογο εύρημα της έρευνας είναι η θετική αξιολόγηση της αντιπολίτευσης ως προς την εμπειρία της στην Τ.Α, το ενδιαφέρον της για τα τοπικά προβλήματα αλλά και την διάθεση συνεργασίας με τους δημότες. Ως προς την ικανότητα των στελεχών της, την γνώση και την θέληση για την επίλυση των τοπικών προβλημάτων και την διάθεση συνεργασίας με την δημοτική αρχή οι ερωτηθέντες δεν εκφράζουν κάποια συγκεκριμένη άποψη.

Ερώτηση 28^η: Πως ενημερώνεστε για τις δραστηριότητες και τα δρώμενα στο δήμο σας;

Από τον τοπικό έντυπο τύπο	48	23%
Από το διαδίκτυο	30	14%
Από συζητήσεις με άλλους δημότες	42	20%
Από την επαφή μου με δημοτικούς / τοπικούς συμβούλους	15	7%
Από τοπικά τηλεοπτικά κανάλια	45	21%
Από το τοπικό ραδιόφωνο	23	11%
Παρευρίσκομαι σε (κάποιες) συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου	6	3%
Άλλο (προσδιορίστε)	0	0%
Δεν ενημερώνομαι	3	1%
Δεν απαντώ	0	0%
	212	100%

Διάγραμμα 2-28: Ενημέρωση Δημοτών

Το 23% των δημοτών του Δήμου Καλαμάτας δηλώνει ότι ενημερώνεται από τον τοπικό έντυπο τύπο. Το 21% από τα τοπικά τηλεοπτικά κανάλια, το 20% δηλώνει ότι οι συζητήσεις με άλλους δημότες αποτελεί πηγή πληροφόρησης του. Επίσης το 14% προτιμά να ενημερώνεται μέσω του διαδικτύου, τα άτομα αυτά είναι νεαρά στην ηλικία. Το 11% ενημερώνεται από το τοπικό ραδιόφωνο ενώ μόλις το 7% δήλωσε ότι ενημερώνεται κατά την επαφή τους με τους δημοτικούς συμβούλους.

Ερώτηση 29^η: Πως εκφράζετε την άποψή σας για τις τοπικές υποθέσεις που διαχειρίζεται ο δήμος σας;

Σε προσωπικές συζητήσεις και επαφές με άλλους δημότες	46	64%
Στις επαφές μου με τους δημοτικούς συμβούλους	12	17%
Δημοσιεύω μερικές φορές την άποψή μου σε έντυπα ή/και ηλεκτρονικά μέσα	1	1%
Δεν εκφράζω την άποψή μου	9	13%
Δεν απαντώ	4	6%
	72	100%

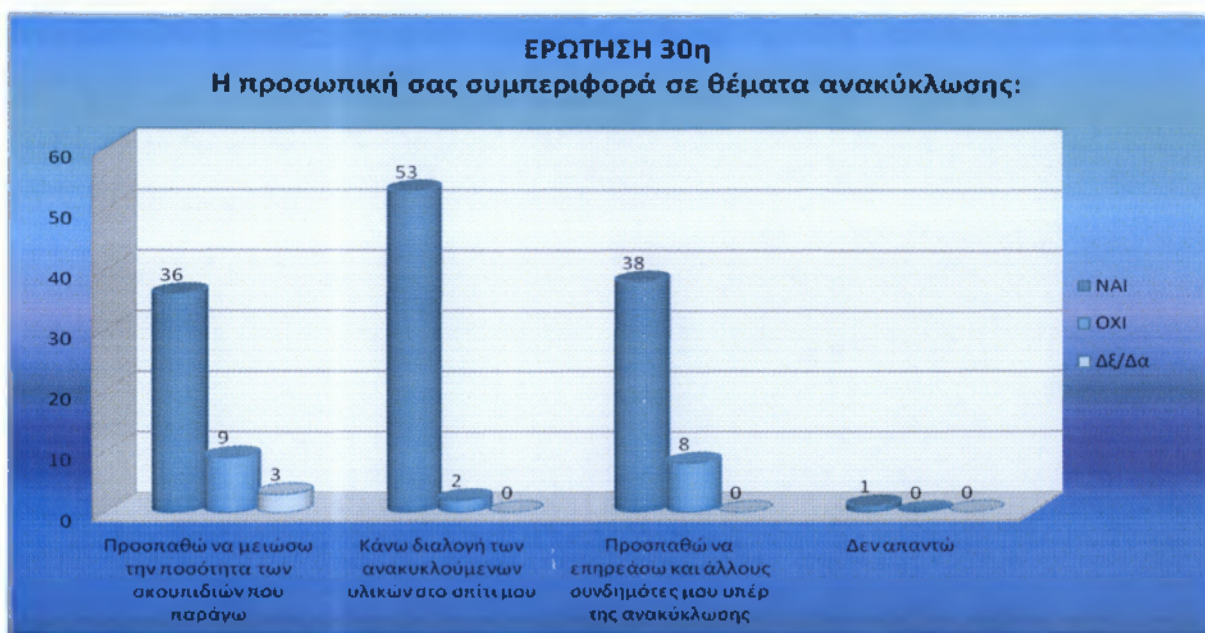

Διάγραμμα 2-29: Τρόπος Έκφρασης Απόψεων Ερωτώμενου

Στο παραπάνω διάγραμμα απεικονίζονται οι τρόποι έκφρασης των δημοτών για τις τοπικές υποθέσεις που διαχειρίζεται ο Δήμος τους. Το 64% των δημοτών εκφράζεται σε προσωπικές συζητήσεις & επαφές με τους άλλους δημότες. Το 13% προτιμά να μην εκφράζει την άποψή του. Το 17% των δημοτών εκφράζουν την άποψή τους μέσω των επαφών τους με τους δημοτικούς συμβούλους. Ενώ μόλις το 1% των δημοτών δημοσιεύει την άποψή του σε έντυπα ή ηλεκτρονικά μέσα.

Ερώτηση 30^η: Η προσωπική σας συμπεριφορά σε θέματα ανακύκλωσης:

	Ναι	Όχι	Δέ/Δα
Προσπαθώ να μειώσω την ποσότητα των σκουπιδιών που παράγω	36	9	3
Κάνω διαλογή των ανακυκλούμενων υλικών στο σπίτι μου	53	2	0
Προσπαθώ να επηρεάσω και άλλους συνδημότες μου υπέρ της ανακύκλωσης	38	8	0
Δεν απαντώ	1	0	0

Διάγραμμα 2-30: Συμπεριφορά Δημοτών ως προς την Ανακύκλωση

Η σωστή διαχείριση των απορριμμάτων αποτελεί πρώτη προτεραιότητα για του δημότες της Καλαμάτας, αυτό φαίνεται και στο παραπάνω διάγραμμα. Η πλειοψηφία των δημοτών απαντούν θετικά στις ενέργειες που θέτει η έρευνα και αφορούν την ανακύκλωση. Συγκεκριμένα οι δημότες προσπαθούν να μειώσουν την ποσότητα των σκουπιδιών που παράγουν, κάνουν διαλογή ανακυκλούμενων υλικών στο σπίτι αλλά και επηρεάζουν άλλους συνδημότες υπέρ την ανακύκλωσης. Σε αυτό οφείλεται η σωστή ενημέρωση από τα προγράμματα προώθησης της ανακύκλωσης.

Ερώτηση 31^η: Θα ήσασταν διατεθειμένος/η να προσφέρετε εθελοντικές υπηρεσίες στο δήμο σας;

Ναι	9	15%
Ναι, υπό προϋποθέσεις	40	67%
Όχι	8	13%
Δεν απαντώ	3	5%
	60	100%

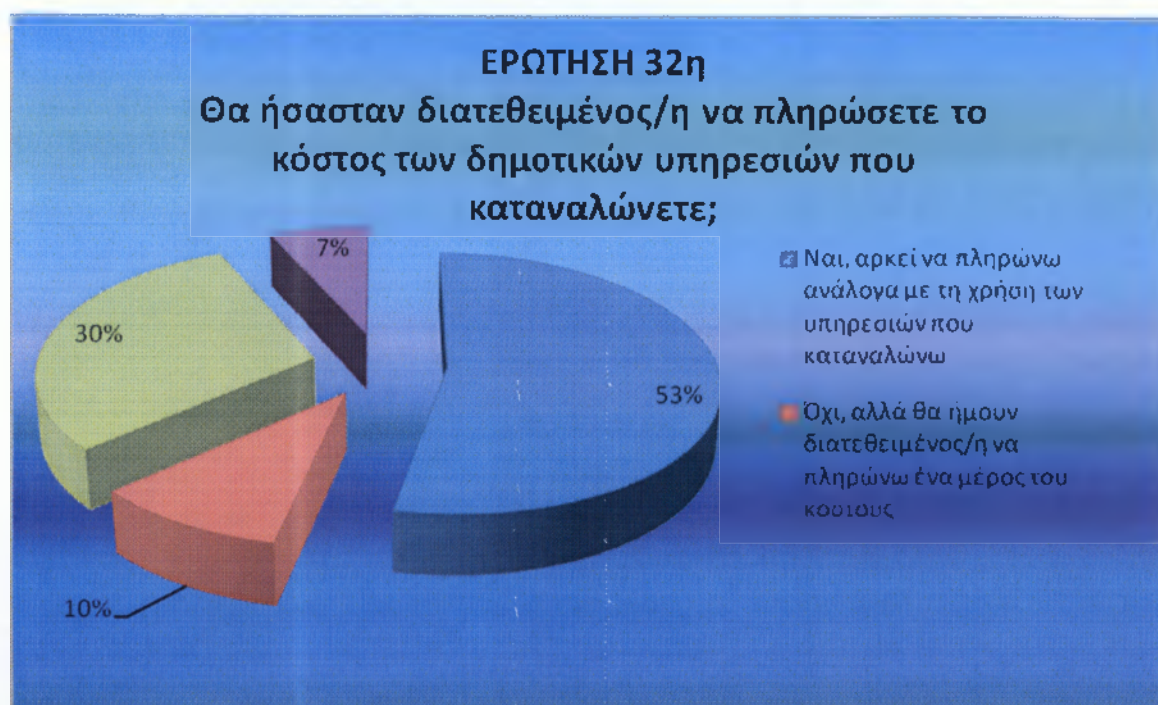

Διάγραμμα 2-31: Διάθεση Ερωτώμενου για Προσφορά Εθελοντικών Υπηρεσιών

Η εθελοντική εργασία φαίνεται να εκτιμάτε από του δημότες και αυτό γιατί σε ότι αφορά τη διάθεση των δημοτών του Δήμου Καλαμάτας να προσφέρουν εθελοντικές υπηρεσίες στο δήμο το μεγαλύτερο ποσοστό (82%) δείχνει διατεθειμένο. Συγκεκριμένα το 67% απαντά θετικά αλλά υπό προϋποθέσεις που έχουν να κανούν με το είδος της εργασίας και τον χρόνο που διαθέτουν και το 15% των δημοτών είναι εξ' αρχής διατεθειμένο να προσφέρει εθελοντικές υπηρεσίες. Αντίθετοι είναι το 13% των δημοτών.

Ερώτηση 32^η: Θα ήσασταν διατεθειμένος/η να πληρώσετε το κόστος των δημοτικών υπηρεσιών που καταναλώνετε;

Ναι, αρκεί να πληρώσω ανάλογα με τη χρήση των υπηρεσιών που καταναλώνω	32	53%
Όχι, αλλά θα ήμουν διατεθειμένος/η να πληρώσω ένα μέρος του κόστους	6	10%
Όχι, γιατί θεωρώ ότι οι δημοτικές υπηρεσίες θα πρέπει να παρέχονται δωρεάν	18	30%
Δε/Δα	4	7%
	60	100%

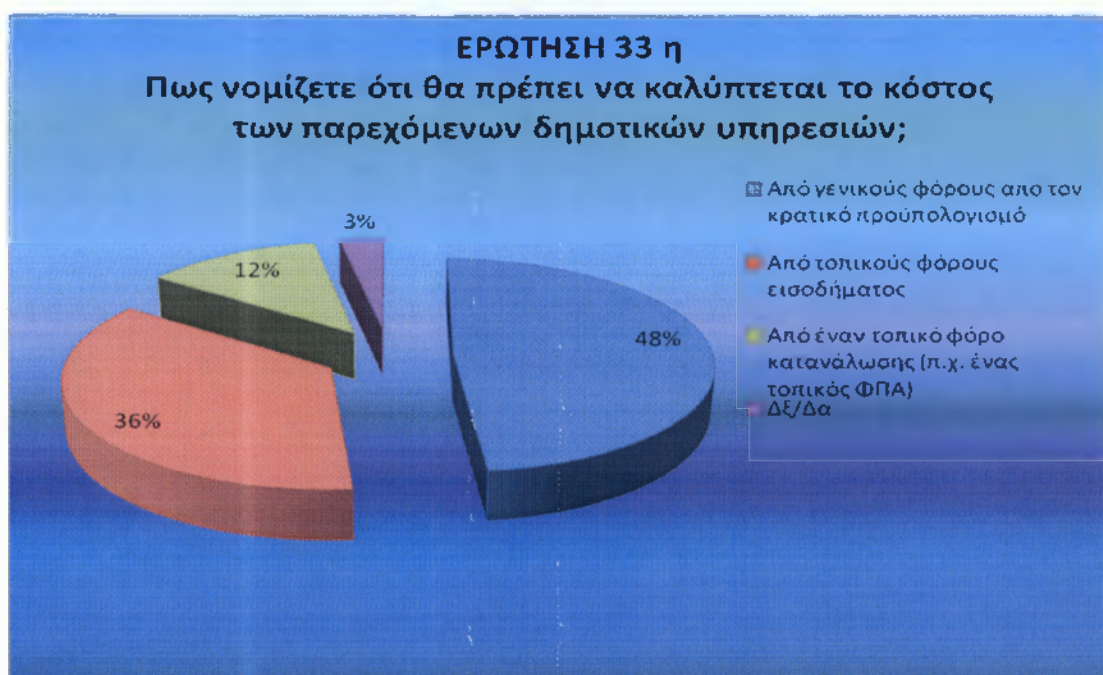

Διάγραμμα 2-32: Διάθεση Δημοτών για Κάλυψη του Κόστους των Υπηρεσιών

Στο παραπάνω γράφημα απεικονίζεται η διάθεση των δημοτών του Δήμου Καλαμάτας να πληρώνουν το κόστος των δημοτικών υπηρεσιών που καταναλώνουν. Το μεγαλύτερο ποσοστό (53%) είναι διατεθειμένο αρκεί να πληρώνει ανάλογα με τη χρήση των υπηρεσιών που καταναλώνει. Το 30% απαντά ότι δεν είναι διατεθειμένο να πληρώνει γιατί θεωρούν ότι οι δημοτικές υπηρεσίες θα πρέπει να παρέχονται δωρεάν. Τέλος το 10% θα ήταν διατεθειμένο να πληρώνει ένα μέρος του κόστους.

Ερώτηση 33^η: Πως νομίζετε ότι θα πρέπει να καλύπτεται το κόστος των παρεχόμενων δημοτικών υπηρεσιών;

Από γενικούς φόρους από τον κρατικό προϋπολογισμό	16	48%
Από τοπικούς φόρους εισοδήματος	12	36%
Από έναν τοπικό φόρο κατανάλωσης (π.χ. ένας τοπικός ΦΠΑ)	4	12%
Δέ/Δα	1	3%
	33	100%

Διάγραμμα 2-33: Τρόποι Κάλυψης Κόστους των Δημοτικών Υπηρεσιών

Στο παραπάνω διάγραμμα παρουσιάζονται οι απόψεις των δημοτών του Δήμου Καλαμάτας για την κάλυψη τους κόστους των παρεχόμενων δημοτικών υπηρεσιών. Το μεγαλύτερο ποσοστό (48%) πιστεύει ότι τα χρήματα πρέπει να προέρχονται από τον κρατικό προϋπολογισμό, το 36% των δημοτών θεωρούν ότι πρέπει να προέρχονται από τοπικούς φόρους εισοδήματος και το 12% θεωρεί ότι πρέπει να προέρχονται από ένα τοπικό φόρο κατανάλωσης.

ΕΡΩΤΗΣΗ 34^η Αναφέρατε μέχρι πέντε ζητήματα, τα οποία εσείς θεωρείτε πολύ βασικά, που θα θέλατε να προωθήσει κατά προτεραιότητα η δημοτική αρχή στο δήμο σας:

Ανεργία	18
Τεχνικές Υποδομές	11
Διαχείριση Απορριμμάτων	9
Χώροι Στάθμευσης	4
Πολιτιστικά δρώμενα	3

Διάγραμμα 2-34: Βασικά Ζητήματα Αντιμετώπισης στο Δήμο Καλαμάτας

Η τελευταία ερώτηση του ερωτηματολογίου είναι μια ερώτηση ανοιχτού τύπου στην οποία οι δημότες κλήθηκαν να αναφέρουν πέντε ζητήματα τα οποία πρέπει να αντιμετωπίσει η Δημοτική Αρχή κατά προτεραιότητα. Οι δημότες θεωρούν ότι η Δημοτική Αρχή πρέπει να αντιμετωπίσει κατά προτεραιότητα προβλήματα όπως η ανεργία, η βελτίωση των τεχνικών υποδομών (δρόμοι), η διαχείριση των απορριμμάτων, η δημιουργία χώρων στάθμευσης και η πολιτιστική ανάπτυξη του δήμου.

Συμπεράσματα

Αναγκαιότητα για μεταρρύθμιση της τοπική αυτοδιοίκησης αποτέλεσε η δημιουργία μιας μικρότερης και ευέλικτης διοίκησης. Η συνένωση των δήμων και η μεταφορά αρμοδιοτήτων στους διευρυμένους δήμους συντέλεσε στη μείωση των οικονομικών δαπανών αλλά και στην καλύτερη εφαρμογή των αποφάσεων. Η επεξεργασία των αποτελεσμάτων της έρευνας μας έδωσε χρήσιμα συμπεράσματα για την αντιμετώπιση που έχουν οι δημότες του Δήμου Καλαμάτας στο νέο πρόγραμμα «Καλλικράτης».

Ως προς την ταυτότητα των δημοτών που συμμετείχαν στην έρευνα το δείγμα είναι αντιπροσωπευτικό μιας και ικανοποιεί τα κριτήρια της έρευνας (φύλο, ηλικία και τόπος κατοικίας). Οι δημότες που πήραν μέρος στην έρευνα είχαν υψηλό μορφωτικό επίπεδο καθώς οι μισοί περίπου είναι απόφοιτοι Πανεπιστημίου ή Τεχνολογικού Ιδρύματος. Οι υπόλοιποι έχουν τουλάχιστον λυκειακό επίπεδο. Ο τομέας απασχόλησης είναι ο ιδιωτικός κατά κύριο λόγο. Στην έρευνα επίσης αποτυπώθηκε και ένα αρκετά ανησυχητικό ποσοστό ανέργων. Αυτό οφείλεται στην οικονομική κρίση που περνά η χώρα μας και τα αποτελέσματά της αγγίζουν και τον Δήμο Καλαμάτας.

Ακόμη οι περισσότεροι δημότες δεν συμμετέχουν σε τοπικά συλλογικά σχήματα είτε λόγω έλλειψης χρόνου είτε γιατί δεν θεωρούν ότι έχουν τις κατάλληλες γνώσεις, είτε γιατί τους είναι αδιάφορα. Παρόλο που δεν έχουν ενεργή φυσική συμμετοχή, οι δημότες εκφράζονται μέσω των εκλογών όπου παρατηρείται υψηλό ποσοστό συμμετοχής.

Σε ότι αφορά τα προβλήματα που αντιμετώπιζαν οι δημότες με το πρόγραμμα Καποδίστριας αυτά ήταν κυρίως η γραφειοκρατία και το χαμηλό επίπεδο εξυπηρέτησης των πολιτών. Αξιοσημείωτο είναι ότι με την εφαρμογή του Καλλικράτη οι δημότες δεν αναμένουν καμία βελτίωση στις αδυναμίες που υπήρχαν μέχρι τώρα. Καθόλη τη διάρκεια της έρευνας έκδηλη ήταν η δυσαρέσκεια των δημοτών καθώς τα προβλήματα, παρά τις αλλαγές, δεν επιλύονται.

Ως προς την εφαρμογή της συνένωσης στο Δήμο Καλαμάτας οι δημότες είναι μοιρασμένοι άλλοι θεωρούν ότι είναι σωστή και άλλοι ότι θα δημιουργήσει πρόβλημα στην λειτουργία του Δήμου. Αυτό οφείλεται κυρίως στη σύντομη εφαρμογή της συνένωσης χωρίς κοινωνική διαβούλευση με αποτέλεσμα οι κάτοικοι να είναι ιδιαίτερα αρνητικοί. Αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός ότι το ¼ των δημοτών δεν εξέφρασαν άποψη καθώς δεν θεωρούν ότι η συνένωσή μπορεί να αποτελέσει βάση για την επιτυχία ή μη του προγράμματος.

Σε ότι αφορά την ικανοποίηση των δημοτών μπορούμε να πούμε ότι είναι πλήρως δυσαρεστημένοι ως προς την ποσότητα, την επάρκεια, το εύρος των παρεχόμενων υπηρεσιών από τον δήμο. Οι δημότες διακατέχονται από έντονο αρνητισμό, αίσθημα το οποίο σχετίζεται με τη γενικότερη κρίση τόσο οικονομική όσος και θεσμική που περνάει η χώρα.

Για τους Δημότες του Δήμου Καλαμάτας το κρισιμότερο ζήτημα που πρέπει να αντιμετωπιστεί από την δημοτική αρχή άμεσα είναι η αποτελεσματική διαχείριση των απορριμμάτων καθώς ο δήμος αντιμετωπίζει μεγάλο πρόβλημα από τη στιγμή που ο χώρος ανεξέλεγκτης διάθεσης των απορριμμάτων «Μαραθόλακκα» έκλεισε. Οι δημότες θεωρούν ότι ο Δήμος πρέπει να θέσει σε πρώτη προτεραιότητα την προώθηση προγραμμάτων ανακύκλωσης και διαλογής στην πηγή ώστε να μειωθεί σημαντικά ο όγκος των απορριμμάτων. Έπειτα να κατασκευάσει ΧΥΤΥ, στην περίπτωση αυτή όμως απαιτείται η σωστή ανακύκλωση και διαλογή στην πηγή αλλά και να επαναλειτουργήσει η μονάδα λιπασματοποίησης.

Ο Δήμος Καλαμάτας αποτελεί τα τελευταία χρόνια δημοφιλή τουριστικό προορισμό. Οι δημότες θεωρούν ότι θα μπορούσε να βελτιωθεί η επισκεψιμότητα στο δήμο με το να βελτιωθεί το οδικό δίκτυο. Συγκεκριμένα ο δήμος θα πρέπει να μεριμνήσει ώστε να συντηρεί σε καλή κατάσταση το επαρχιακό οδικό δίκτυο το οποίο οδηγεί σε πολυσύχναστους τουριστικούς προορισμούς. Επίσης θα πρέπει να ασκηθούν οι κατάλληλες πιέσεις ώστε να ολοκληρωθεί η εθνική οδός Τρίπολης – Καλαμάτας. Ο δρόμος αυτός θα φέρει τουριστική αλλά και επιχειρηματική ανάπτυξη στο Δήμο.

Σε ότι αφορά τις εθελοντικές υπηρεσίες οι δημότες δηλώνουν πως είναι χρήσιμες και οι τομείς που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν είναι το πράσινο –

καθαριότητα αλλά και η ανακύκλωση. Στην ερώτηση όμως αν θα πρόσφεραν εθελοντικές υπηρεσίες στο Δήμο τους το μεγαλύτερο ποσοστό απαντά θετικά.

Επιπλέον σε ότι αφορά την συνεργασία του Δήμου με τον ιδιωτικό τομέα το μεγαλύτερο ποσοστό των δημοτών συμφωνούν αλλά υπό προϋποθέσεις. Συγκεκριμένα οι υπηρεσίες που θα μπορούσαν να ανατεθούν σε ιδιώτες είναι η επεξεργασία και η συλλογή των απορριμμάτων. Οι δημότες είναι πεπεισμένοι πλέον ότι ο ιδιωτικός τομέας μπορεί να συνεργαστεί πολύ καλά με τον δημόσιο παράγοντας αξιόπιστες υπηρεσίες υψηλών προδιαγραφών.

Η ενημέρωση των δημοτών για τα θέματα του δήμου γίνεται κυρίως μέσα από τον έντυπο τύπο ενώ οι δημότες εκφράζουν τις απόψεις τους μέσω προσωπικών συζητήσεων. Ο δήμος κατά την γνώμη μου έπρεπε να ενισχύει την συμμετοχή των δημοτών στις συζητήσεις και στις αποφάσεις επί των κρίσιμων θεμάτων. Αυτό μπορεί να γίνει άμεσα μέσω του διαδικτύου ενισχύοντας την ηλεκτρονική διαβούλευση.

Όσο αναφορά το κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών υπάρχει η διάθεση από την πλευρά των δημοτών να πληρώνουν τις δημοτικές υπηρεσίες που καταναλώνουν αρκεί να γίνεται με βάση την χρήση που κάνει κάθε δημότης. Επίσης προτείνουν το κόστος αυτών των υπηρεσιών να καλύπτεται από γενικούς φόρους του κρατικού προϋπολογισμού.

Τέλος τα ζητήματα που θέτουν οι δημότες που συμμετείχαν στην έρευνα για άμεση αντιμετώπιση από την δημοτική αρχή είναι η αντιμετώπιση της ανεργίας, η βελτίωση των τεχνικών υποδομών και η διαχείριση των απορριμμάτων.

Βιβλιογραφία

- ❖ Ανδρονόπουλος Β., Μαθιουδάκης Μιν., (1988), «*Νεοελληνική διοικητική ιστορία*», εκδόσεις ιδίων, Αθήνα
- ❖ Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης, «Τι αλλάζει με το προσχέδιο Καλλικράτης», www.eetaa.gr/kallikratis/kallikratis_allages.ppt
- ❖ Ιατρού Στ., Κουδούνη Αμ., Νικολακοπούλου Μ., Χασομέρη Στ.,(2005), *Δομή και λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης*, ΤΕΕ, Αθήνα
- ❖ Πριγγούρης Δ., (2010), *Διοικητική Διαίρεση του Νομού Μεσσηνίας, από την Βενετοκρατία μέχρι σήμερα*, Εκδόσεις Ιδίου, Αθήνα
- ❖ Πρόγραμμα «Καλλικράτης», (2010), Έκθεση αξιολόγησης συνεπειών ρυθμίσεων για την Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, Υπουργείο Εσωτερικών, Αθήνα
- ❖ Ν. 2539/4-12-97 (ΦΕΚ-244 Α'): Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- ❖ Ν. 3852/2010, «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», ΦΕΚ 87, τεύχος 'Α, Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα
- ❖ <http://www.kalamata.gr>
- ❖ www.geodata.gon.gr
- ❖ <http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>

Παράρτημα

Διοικητική μεταρρύθμιση - Πρόγραμμα «Καλλικράτης»

Ερωτηματολόγιο προς τους πολίτες για την Α'βάθμια Αυτοδιοίκηση

Οι απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο είναι ΑΚΡΩΣ ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΕΣ. Οι απαντήσεις σας θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για σκοπούς στατιστικής και κανένας δεν θα λάβει γνώση των ατομικών σας στοιχείων ή απαντήσεων, ούτε Δημόσια Αρχή ούτε ιδιώτης.

Βασικές διευκρινίσεις:

- Υπάρχουν πέντε τύποι ερωτήσεων: (α) Πολλαπλών απαντήσεων χωρίς ιεράρχηση – ερωτήσεις 9, 10, 12, 14, 21, 22, 25, 28, 29, 33, 34. (β) Πολλαπλών απαντήσεων χωρίς ιεράρχηση & διαλής απάντησης – ερωτήσεις 7, 11, 15, 16 (π.χ. στην ερωτ. 7, πιθανή συμμετοχή σε τρία συλλογικά σχήματα και χρόνος συμμετοχής σε αυτά). (γ) Πολλαπλών απαντήσεων με ιεράρχηση - ερωτήσεις, 18, 19, 20. (δ) Σύνθετες ερωτήσεις, όπου το κάθε υποερώτημα είναι μια αυτόνομη ερώτηση μοναδικής απάντησης - ερωτήσεις 17, 26, 27, 30). (ε) Μοναδικής απάντησης. Ο τύπος της κάθε ερώτησης προσδιορίζεται με σκιασμένα γράμματα αμέσως μετά την ερώτηση. Για όσες ερωτήσεις δεν προσδιορίζεται ο τρόπος απάντησης, είναι ερωτήσεις τύπου (ε) (μοναδικής απάντησης).
- Όπου ζητείται ιεράρχηση των απαντήσεων, χρησιμοποιούμε την κλίμακα: ***1: το πιο σημαντικό, 2: το δεύτερο πιο σημαντικό, κλπ'.**
- Σημειώστε τις απαντήσεις των ερωτώμενων με Χ.
- Οι αριθμοί σε παρένθεση (συνήθως στην τελευταία στήλη) αποτελούν την αρίθμηση των υποερωτημάτων και θα χρησιμοποιηθούν στην κωδικοποίηση και επεξεργασία των απαντήσεων.
- Το ερωτηματολόγιο απαντάται μόνο από δημότες του συγκεκριμένου δήμου, με προσωπική συνέντευξη.

ΑΜ ΕΡΕΥΝΗΤΗ: _____

ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ: _____

ΔΗΜΟΣ: _____

Τμήμα Α. Στοιχεία ερωτώμενου

1. Στοιχεία δημότη

Δήμος (όπου ψηφίζετε)		01)
Δημοτική ενότητα		02)
Κοινότητα (Δημοτική ή Τοπική)		03)
Τόπος διαμονής (Δημοτική ή Τοπική Κοινότητα)*		04)
Όνοματεπώνυμο**		05)
Τηλέφωνο**		06)
Δ/νση ηλεκτρ. ταχυδρομείου (e-mail)**		07)

*Ο τόπος διαμονής θα πρέπει να είναι στο δήμο που ερευνάται.

**Προαιρετικά στοιχεία

2. Φύλο

Άρρεν		(01)
Θήλυ		(02)

3. Ηλικιακή Ομάδα

20-29		(01)
30-39		(02)
40-49		(03)
50-64		(04)

4. Επίπεδο εκπαίδευσης

Δημοτικό		(01)
Γυμνάσιο		(02)
Λύκειο		(03)
Μεταλυκειακή Εκπαίδευση (ΙΕΚ)		(04)
ΑΕΙ/ΤΕΙ		(05)
Μεταπτυχιακό/Διδακτορικό		(06)

5. Απασχόληση

Δημόσιος Υπάλληλος		(01)
Ιδιωτικός Υπάλληλος		(02)
Επιχειρηματίας		(03)
Ελεύθερος Επαγγελματίας		(04)
Εργάτης		(05)
Αγρότης		(06)
Συνταξιούχος		(07)
Οικιακά		(08)
Άνεργος		(09)

6. Συμμετείχατε ποτέ σε τοπικά συλλογικά σχήματα;

Ναι		(01)
Όχι		(02)

Αν η απάντησή σας είναι Ναι πηγαίνατε στην επόμενη ερώτηση, διαφορετικά πηγαίνατε στην επόμενη ενότητα ερωτήσεων

7. Τοπικά συλλογικά σχήματα στα οποία συμμετείχατε:

(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων χωρίς ιεράρχηση & διπλής απάντησης)

		Συμ/χή	Έτη
(7.01)	Πολιτιστικός/περιβαλλοντικός σύλλογος		(7.01.1)
(7.02)	Συνεταιρισμός		(7.02.1)
(7.03)	Επιμελητήριο		(7.03.1)
(7.04)	Επαγγελματικός σύλλογος - σωματείο (προσδιορίστε):		(7.04.1)
(7.05)	Αθλητικός σύλλογος		(7.05.1)
(7.06)	Αιρετός στην αυτοδιοίκηση (προσδιορίστε ιδιότητα):		(7.06.1)
(7.07)	Άλλο (προσδιορίστε):		(7.07.1)

Τμήμα Β. Αξιολόγηση Θεσμικού Πλαισίου Α' βάθμιας Αυτοδιοίκησης

8. Ψηφίσατε στις τελευταίες εκλογές για την ανάδειξη Δημάρχου & Οργάνων Α'βάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης;

Ναι		(01)
Όχι		(02)

Αν η απάντησή σας είναι Ναι πηγαίνετε στην επόμενη ερώτηση, διαφορετικά πηγαίνετε στην μεθεπόμενη

9. Αν ψηφίσατε, ψηφίσατε με κριτήρια: (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Πολιτικά		01)
Τοπικά		02)
Συναισθηματικά – γνωριμίες		03)
Άλλο (προσδιορίστε):		04)
Δξ/δα		05)

10. Αν δεν ψηφίσατε, λόγοι για τους οποίους δεν ψηφίσατε:

(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Δεν με εξέφραζε κάποιος από τους συμμετέχοντες συνδυασμούς		(01)
Για λόγους διαμαρτυρίας προς το υπάρχον πολιτικό σύστημα		(02)
Αδιαφορία για τις τοπικές υποθέσεις		(03)
Αγανάκτηση από την κακή δημοτική διαχείριση		(04)
Στάση μόνιμης αποχής		(05)
Κατοικώ μακριά από τον τόπο που ψηφίζω (ή άλλοι λόγοι απουσίας)		(06)
Άλλο (προσδιορίστε):		(07)

11. Πείτε μας την άποψή σας για τα προβλήματα - αδυναμίες με το προηγούμενο καθεστώς ΤΑ («Καποδιστριας») και τη δυνατότητα βελτίωσης με το πρόγραμμα «Καλλικράτης»:

(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων χωρίς ιεράρχηση & δικλής απάντησης)

	Προβλήματα στους πρώην «Καποδιστριακούς» δήμους λόγω του θεσμικού πλαισίου	1)	Αναμένετε βελτίωση με τον «Καλλικράτη»:		
			Ναι (2)	Όχι (3)	Δξ/δα (4)
01)	Χαμηλό επίπεδο εξυπηρέτησης και παρεχόμενων υπηρεσιών				
02)	Έλλειψη διαφάνειας και λογοδοσίας των τοπικών αρχών				
03)	Μη ενεργοποίηση και συμμετοχή των πολιτών στις τοπικές υποθέσεις (απουσία συμμετοχικής δημοκρατίας)				
04)	Έλλειψη επικοινωνίας δημοτικών αρχών και πολιτών				
05)	Γραφειοκρατία				
06)	Εξάρτηση της ΤΑ από την κεντρική διοίκηση				
07)	Πελαταιακή εξάρτηση της ΤΑ από τα κόμματα				
08)	Έλλειψη επαρκών οικονομικών πόρων				
09)	Σπατάλες και μη ορθολογική οικονομική διαχείριση				
10)	Διασπάθιση χρήματος - οικονομικές ατασθαλίες				
11)	Μη στήριξη της επιχειρηματικότητας και της τοπικής οικονομίας				
12)	Αδυναμία εκτέλεσης βασικών έργων, λόγω μικρού μεγέθους				
13)	Έλλειψη προσέλκυσης ικανών αιρετών, με γνώση και κομματοκρατίας)				
14)	Φαινόμενα αθέμιτου ανταγωνισμού (υπαίθριο εμπόριο, πλανόδιοι - παράνομοι μικροπωλητές κλπ.)				
15)	Κυριαρχία τοπικών ομάδων συμφερόντων (τοπικές ελίτ), πελαταιακών σχέσεων και ευνοιοκρατίας				
16)	Προβλήματα με τους μετανάστες που κατοικούν μόνιμα στο δήμο				
17)	Ανισότητες μεταξύ δήμων (λόγω διαφορετικών δυνατοτήτων)				
18)	Άλλο (προσδιορίστε):				
19)	Δξ/δα				

12. Ποια θεωρείτε ως πιο κατάλληλα μέτρα για την ενεργό συμμετοχή του δημότη στο νέο σύστημα αυτοδιοίκησης; (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Την ηλεκτρονική διαβούλευση μέσω διαδικτύου	✓	01)
Την άμεση επαφή μεταξύ δημοτικών συμβούλων και πολιτών	✓	02)
Τα ηλεκτρονικά δημοψηφίσματα	✓	03)
Τα δημοψηφίσματα	✓	04)
Τη συμμετοχή των πολιτών, με δικαίωμα λόγου, στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου	✓	05)
Δξ/δα		06)

Τμήμα Γ. Εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτης» στο δήμο σας

13. [Μόνο για δήμους που προέκυψαν από συνένωση]

Πώς κρίνετε τη συνένωση που εφαρμόστηκε στο δήμο σας;

Είναι σωστή		01)
Είναι γενικά σωστή, αλλά θα έπρεπε να είχε προκύψει μετά από διαβούλευση με την τοπική κοινωνία		02)
Δεν είναι σωστή, αλλά αποτελεί βελτίωση σε σχέση με το προηγούμενο καθεστώς		03)
Δεν είναι σωστή και δημιουργεί προβλήματα στη λειτουργία του νέου δήμου		04)
Δξ/δα		05)

14. Ποια θεωρείτε ως τα βασικά προβλήματα στη λειτουργία του δήμου σας* και στην επαφή του με τους δημότες κατά τη θητεία της προηγούμενης δημοτικής αρχής;

(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Μη ικανοποιητική εξυπηρέτηση των δημοτών (λίγες υπηρεσίες, ή/και χαμηλής ποιότητας υπηρεσίες, ή/και ακριβές υπηρεσίες)		01)
Υποσχεσιολογία και χαμηλή αποτελεσματικότητα (πολλές υποσχέσεις και μεγάλοι στόχοι που δεν εκπληρώνονταν)		02)
Σπατάλη πόρων (ανεξέλεγκτες αναθέσεις έργων, υπεράριθμο προσωπικό, έλλειψη προγραμματισμού, κλπ.)		03)
Διαφθορά και πελατειακές σχέσεις (εξυπηρέτηση των «δικών μας» ανθρώπων)		04)
Έλλειψη διαφάνειας και λογοδοσίας των τοπικών αρχών		05)
Άλλο (προσδιορίστε):		06)
Δξ/δα		07)

*Στον «Καποδιστριακό» δήμο όπου ανήκατε, πριν τη σύσταση των «Καλλικρατικών» δήμων.

15. Αξιολογήστε την εξυπηρέτηση που είχατε από υπηρεσίες του Δήμου σας την τελευταία 3ετία -πριν από τον «Καλλικράτη» (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων χωρίς ιεράρχηση & διπλής απάντησης)

(Κλίμακα Αξιολόγησης: 1-Πολύ καλή, 2-Καλή, 3-Μέτρια, 4-Κακή, 5-Δεν μπορώ να αξιολογήσω)

	Υπηρεσία	Εξ υπ/ση	Αξιολόγηση εξυπ/σης				
			1	2	3	4	5
(01)	Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ)						
(02)	Μητρώο του Δήμου						
(03)	Δημοτική Αστυνομία						
(04)	Κοινωνική Υπηρεσία						
(05)	Δημοτικό Θέατρο						
(06)	Υπηρεσία Μεταναστών						
(07)	Δημοτική Αγορά						
(08)	Τεχνική Υπηρεσία						
(09)	Δημοτική Επιχείρηση (ή Υπηρεσία) Ύδρευσης						
(10)	Υπηρεσία Καθαριότητας						
(11)	Ταμειακή Υπηρεσία						

	Υπηρεσία	Εξ υπ/ση	Αξιολόγηση εξυπ/σης				
(12)	ΚΑΠΗ						
(13)	Βρεφονηπιακός σταθμός						
(14)	Άλλη Υπηρεσία (προσδιορίστε):						
(15)	Δεν είχα άμεση εμπειρία μέχρι τώρα						

16. Αξιολογήστε την εξυπηρέτηση που είχατε από υπηρεσίες του Δήμου σας με την εφαρμογή του «Καλλικράτη» (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων χωρίς ιεράρχηση & διπλής απάντησης)
(Κλίμακα Αξιολόγησης: 1-Πολύ καλή, 2-Καλή, 3-Μέτρια, 4-Κακή, 5-Δεν μπορώ να αξιολογήσω)

	Υπηρεσία	Εξ υπ/ση	Αξιολόγηση εξυπ/σης				
(01)	Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ)						
(02)	Μητρώο του Δήμου						
(03)	Δημοτική Αστυνομία						
(04)	Κοινωνική Υπηρεσία						
(05)	Δημοτικό Θέατρο						
(06)	Υπηρεσία Μεταναστών						
(07)	Δημοτική Αγορά						
(08)	Τεχνική Υπηρεσία						
(09)	Δημοτική Επιχείρηση (ή Υπηρεσία) Υδρευσης						
(10)	Υπηρεσία Καθαριότητας						
(11)	Ταμειακή Υπηρεσία						
(12)	ΚΑΠΗ						
(13)	Βρεφονηπιακός σταθμός						
(14)	Άλλη Υπηρεσία (προσδιορίστε):						
(15)	Δεν είχα ακόμη άμεση εμπειρία						

17. Αξιολογήστε συνολικά τις υπηρεσίες που σας παρέχονται από το δήμο σας σήμερα ως προς:
(σύνθετη ερώτηση)

		Αξιολόγηση υπηρεσιών				
(01)	Την ποιότητα					
(02)	Την ποσότητα / επάρκεια					
(03)	Το εύρος των παρεχόμενων υπηρεσιών (αν καλύπτουν τις βασικές υπηρεσίες που εσείς θεωρείτε απαραίτητες)					
(04)	Τα χρήματα που πληρώνετε (με τα δημοτικά τέλη και τις τιμές των υπηρεσιών)					
(05)	Δε/δα					

(Κλίμακα Αξιολόγησης: 1-Πολύ ικανοποιημένος/η, 2-Ικανοποιημένος/η, 3-Δυσανεστημένος/η, 4-Πολύ Δυσανεστημένος/η, 5-Δεν μπορώ να αξιολογήσω)

18. Ποια θεωρείτε ως τα κρίσιμα ζητήματα της περιοχής σας τα οποία θα πρέπει να αντιμετωπισθούν κατά προτεραιότητα από τη δημοτική αρχή; (ιεραρχήστε)

Διαχείριση απορριμμάτων		(01)
Διαχείριση υδάτινων πόρων		(02)
Πολεοδομικός σχεδιασμός		(03)
Βασικές τεχνικές υποδομές (δρόμοι, δίκτυα ύδρευσης-αποχέτευσης, βιολογικοί καθαρισμοί, εγχειοβελτιωτικά έργα κλπ.)		(04)
Βασικές κοινωνικές υποδομές (στους τομείς υγείας, κοινωνικής αλληλεγγύης, παιδείας, πολιτισμού, αθλητισμού)		(05)
Αδειοδοτήσεις καταστημάτων		(06)
Χαμηλή επιχειρηματικότητα		(07)
Ανεργία		(08)
Χαμηλές παραγωγικές επενδύσεις		(09)
Άλλο (προσδιορίστε):		(10)
Δξ/δα		(11)

19. Ποιες προτεραιότητες θα πρέπει να θέσει το Δημοτικό Συμβούλιο στα θέματα διαχείρισης των απορριμμάτων; (ιεραρχήστε)

Διαλογή στην πηγή και προώθηση προγραμμάτων ανακύκλωσης		01)
Κλείσιμο και αποκατάσταση Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ)		02)
Εξεύρεση χώρων για τη δημιουργία μονάδων επεξεργασίας και τελικής διάθεσης υπολειμμάτων		03)
Κατασκευή ΧΥΤΥ (Χώροι Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων, για ό,τι μένει μετά την επεξεργασία)		04)
Δημιουργία σταθμών μεταφόρτωσης απορριμμάτων		05)
Κατασκευή μονάδας καύσης απορριμμάτων		06)
Κατασκευή μονάδας λιπασματοποίησης		07)
Άλλο (προσδιορίστε):		08)
Δξ/δα		09)

20. Ποιες προτεραιότητες θα πρέπει να θέσει το Δημοτικό Συμβούλιο στα θέματα διαχείρισης των υδάτινων πόρων; (ιεραρχήστε)

Μείωση των αντλήσεων του υπόγειου νερού		01)
Εξοικονόμηση νερού άρδευσης		02)
Καταμέτρηση όλων των χρήσεων του νερού		03)
Έργα αξιοποίησης των υδατικών πόρων (φράγματα, γεωτρήσεις, κλπ.)		04)
Καταγραφή χρήσεων και ζήτησης νερού		05)
Μείωση της ρύπανσης των νερών		06)
Άλλο (προσδιορίστε):		07)
Δξ/δα		08)

21. Ποια μέτρα θεωρείτε σημαντικά για τη βελτίωση της επισκεψιμότητας στο δήμο σας;

(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Την ολοκλήρωση / βελτίωση των οδικών δικτύων		01)
Την ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων		02)
Την προώθηση ήπιων μορφών τουρισμού		03)
Καλύτερες τουριστικές υποδομές		04)
Τη βελτίωση του κυκλοφοριακού προβλήματος (στα αστικά κέντρα)		05)
Τη βελτίωση της σήμανσης & πληροφόρησης για τους επισκέπτες		06)
Τη βελτίωση της καθαριότητας και της αισθητικής των περιοχών του δήμου		07)
Το επίπεδο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και της ηλεκτρονικής πληροφόρησης συνολικά σε τοπικό επίπεδο (όπως info kiosks κλπ.)		08)
Άλλο (προσδιορίστε):		09)
ΔΞ/δα		10)

22. Σε ποιους τομείς πιστεύετε ότι θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν υπηρεσίες εθελοντικών οργανώσεων ή προσώπων στο δήμο σας; (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Πράσινο – Καθαριότητα		01)
Ανακύκλωση		02)
Υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας		03)
Άλλο (προσδιορίστε):		04)
ΔΞ/δα		05)

23. Θεωρείτε την αξιοποίηση εθελοντικών υπηρεσιών στο δήμο σας:

Πολύ χρήσιμη		01)
Σχετικά χρήσιμη		02)
Καθόλου χρήσιμη		03)
ΔΞ/δα		04)

24. Είστε υπέρ της συνεργασίας του δήμου σας με τον ιδιωτικό τομέα για την παροχή των υπηρεσιών που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες των δήμων;

Ναι, υπό προϋποθέσεις		01)
Όχι		02)
ΔΞ/δα		03)

Αν απαντήσατε (1) πηγαίετε στην επόμενη ερώτηση, διαφορετικά πηγαίετε στη μεθεπόμενη.

25. Ποιες από τις παρακάτω υπηρεσίες στο δήμο σας θεωρείτε ότι θα μπορούσαν να παραχωρηθούν σε ιδιώτες, με τον έλεγχο και την εποπτεία του δήμου;
(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Συλλογή απορριμμάτων		01)
Επεξεργασία απορριμμάτων		02)
Υπηρεσίες υγείας		03)
Υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας και αλληλεγγύης		04)
Υπηρεσίες κατάρτισης		05)
Πολιτιστικές υπηρεσίες		06)
Διαχείριση δημοτικής ακίνητης περιουσίας (κτίρια, οικόπεδα, αγροτεμάχια)		07)
Άλλο (προσδιορίστε):		08)
Δξ/δα		09)

26. Πως αξιολογείτε την εκλεγμένη δημοτική αρχή (δήμαρχο και δημοτικούς συμβούλους της πλειοψηφίας); (σύνθετη ερώτηση)

	Ναι (1)	Όχι (2)	Δξ/δα (3)	Ερ/ση
Έμπειρη σε θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης				(01)
Με αξιόλογα και ικανά στελέχη σε θέματα διοίκησης γενικότερα				(02)
Με ενδιαφέρον και ευαισθησία για τα τοπικά προβλήματα				(03)
Με θέληση & γνώση για την επίλυση των τοπικών προβλημάτων				(04)
Με διάθεση συνεργασίας με την αντιπολίτευση				(05)
Με διάθεση συνεργασίας & αμφίδρομης επικοινωνίας με τους δημότες (φιλοσοφία συμμετοχικών διαδικασιών)				(06)
Άλλο (προσδιορίστε):				(07)
Δξ/δα)				(08)

27. Πως αξιολογείτε την εκλεγμένη αντιπολίτευση (επικεφαλής συνδυασμών και δημοτικούς συμβούλους που συγκροτούν τη μειοψηφία του δημοτικού συμβουλίου); (σύνθετη ερώτηση)

	Ναι (1)	Όχι (2)	Δξ/δα (3)	Ερ/ση
Έμπειρη σε θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης				(01)
Με αξιόλογα και ικανά στελέχη σε θέματα διοίκησης γενικότερα				(02)
Με ενδιαφέρον και ευαισθησία για τα τοπικά προβλήματα				(03)
Με θέληση & γνώση για την επίλυση των τοπικών προβλημάτων				(04)
Με διάθεση συνεργασίας με τη δημοτική αρχή				(05)
Με διάθεση συνεργασίας & αμφίδρομης επικοινωνίας με τους δημότες (φιλοσοφία συμμετοχικών διαδικασιών)				(06)
Άλλο (προσδιορίστε):				(07)
Δξ/δα)				(08)

Τμήμα Δ. Εξατομικευμένες ερωτήσεις

28. Πως ενημερώνεστε για τις δραστηριότητες και τα δρώμενα στο δήμο σας;
(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Από τον τοπικό έντυπο τύπο (τοπικές εφημερίδες και άλλα έντυπα)	01)
Από το διαδίκτυο (ιστοσελίδα δήμου, ηλεκτρονικός τοπικός τύπος, άλλες ιστοσελίδες όπως blogs κλπ.)	02)
Από συζητήσεις με άλλους δημότες	03)
Από την επαφή μου με δημοτικούς / τοπικούς συμβούλους	04)
Από τοπικά τηλεοπτικά κανάλια	05)
Από το τοπικό ραδιόφωνο	06)
Παρευρίσκομαι σε (κάποιες) συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου	07)
Άλλο (προσδιορίστε):	08)
Δεν ενημερώνομαι	09)
Δεν απαντώ	10)

29. Πως εκφράζετε την άποψή σας για τις τοπικές υποθέσεις που διαχειρίζεται ο δήμος σας; (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Σε προσωπικές συζητήσεις και επαφές με άλλους δημότες	01)
Στις επαφές μου με τους δημοτικούς συμβούλους	02)
Δημοσιεύω μερικές φορές την άποψή μου σε έντυπα ή/και ηλεκτρονικά μέσα	03)
Δεν εκφράζω την άποψή μου	04)
Δεν απαντώ	05)

30. Η προσωπική σας συμπεριφορά σε θέματα ανακύκλωσης: (σύνθετη ερώτηση)

	Ναι (1)	Όχι (2)	Δε/δα (3)	Ερω/ ση
Προσπαθώ να μειώσω την ποσότητα των σκουπιδιών που παράγω				(01)
Κάνω διαλογή των ανακυκλούμενων υλικών στο σπίτι μου				(02)
Προσπαθώ να επηρεάσω και άλλους συνδημότες μου υπέρ της ανακύκλωσης				(03)
Δεν απαντώ				(04)

31. Θα ήσασταν διατεθειμένος/η να προσφέρετε εθελοντικές υπηρεσίες στο δήμο σας;

Ναι	01)
Ναι, υπό προϋποθέσεις	02)
Όχι	03)
Δεν απαντώ	04)

32. [Αν υποθέσουμε ότι ο δήμος σας λειτουργεί ορθολογικά και χωρίς σπατάλες, ότι παρέχει υπηρεσίες με ποιότητα και επάρκεια και ότι μπορεί να κοστολογήσει σωστά τις υπηρεσίες αυτές και να μετρήσει πόσο καταναλώνει ο κάθε δημότης] Θα ήσασταν διατεθειμένος/η να πληρώσετε το κόστος των δημοτικών υπηρεσιών που καταναλώνετε;

Ναι, αρκεί να πληρώνω ανάλογα με τη χρήση των υπηρεσιών που καταναλώνω		01)
Όχι, αλλά θα ήμουν διατεθειμένος/η να πληρώνω ένα μέρος του κόστους		02)
Όχι, γιατί θεωρώ ότι οι δημοτικές υπηρεσίες θα πρέπει να παρέχονται δωρεάν		03)
ΔΞ/δα		04)

Αν απαντήσατε (2) ή (3) πηγαίετε στην επόμενη ερώτηση, διαφορετικά πηγαίετε στη μεθεπόμενη.

33. [Εφόσον νομίζετε ότι δεν πρέπει να καλύπτεται το πλήρες κόστος των υπηρεσιών από τους αντίστοιχους χρήστες] Πως νομίζετε ότι θα πρέπει να καλύπτεται το κόστος των παρεχόμενων δημοτικών υπηρεσιών;

(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Από γενικούς φόρους από τον κρατικό προϋπολογισμό		01)
Από τοπικούς φόρους εισοδήματος (ο κάθε δημότης να πληρώνει ανάλογα με τα εισοδήματά του, και όχι ανάλογα με την κατανάλωσή του, και να καταναλώνει ανάλογα με τις ανάγκες του)		02)
Από έναν τοπικό φόρο κατανάλωσης (π.χ. ένας τοπικός ΦΠΑ)		03)
ΔΞ/δα		04)

34. Αναφέρατε μέχρι πέντε ζητήματα, τα οποία εσείς θεωρείτε πολύ βασικά, που θα θέλατε να προωθήσει κατά προτεραιότητα η δημοτική αρχή στο δήμο σας:

(δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

		01)
		02)
		03)
		04)
		05)

Ευχαριστούμε για το χρόνο σας και τη συνεργασία!